

UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

ENSENYAMENT DE MESTRES

EDUCACIÓ INFANTIL

TREBALL FI DE GRAU

**EINES EMPRADES PEL PROFESSORAT PER TRACTAR
LES CONDUCTES DISRUPTIVES A EDUCACIÓ
INFANTIL**

Alumne: Soraia Pàmies Cabezón.

Tutora: Montserrat Canela Grau.

Curs: 2021-22.

Data: 28 de maig de 2022.

RESUM

No resulta complicat trobar infants que presentin conductes disruptives a les aules d'educació infantil. Aquestes conductes ràpidament poden distorsionar i entorpir el clima i el desenvolupament de la classe, així com al professorat i als companys i les companyes. És fàcil, com a professional de l'educació, sentir-se desbordat/da davant d'aquesta situació.

Per aquest motiu, l'objectiu principal que m'he plantejat amb el present treball, és investigar si el professorat té les suficients eines per a tractar les conductes disruptives que alguns infants presenten a l'aula, indagant especialment en la formació que posseeixen els i les docents respecte a aquestes i les estratègies metodològiques que empen per a donar resposta i atendre a aquest tipus d'alumnat.

Paraules clau: conductes disruptives, estratègies metodològiques, formació, educació infantil, eines, desbordat/da, infants, professorat.

RESUMEN

No resulta complicado encontrar niños y niñas que presenten conductas disruptivas en las aulas de educación infantil. Estas conductas rápidamente pueden distorsionar y entorpecer el clima y el desarrollo de la clase, así como al profesorado y a los compañeros y las compañeras. Es fácil, como profesional de la educación, sentirse desbordado/da delante esta situación.

Por este motivo, el objetivo principal que me he planteado con el presente trabajo, es investigar si el profesorado tiene las suficientes herramientas para tratar las conductas disruptivas que algunos niños y algunas niñas presentan en el aula, indagando especialmente en la formación que poseen los y las docentes respecto a estas y las estrategias metodológicas que emplean para dar respuesta y atender a este tipo de alumnado.

Palabras clave: conductas disruptivas, estrategias metodológicas, formación, educación infantil, herramientas, desbordado/da, niños y niñas, profesorado.

ABSTRACT

It is not difficult to find children who present disruptive behaviors in children's education classrooms. These behaviours can quickly distort and hinder the climate and development in the classroom, as well as teachers and classmates. It is easy, as a professional in education, to feel overwhelmed by this situation.

For this reason, the main objective I have set myself with this work is to investigate whether teachers have sufficient tools to deal with the disruptive behaviors that some children present in the classroom, inquiring especially in the training that teachers have with regard to these and the methodological strategies they use to respond to and cater for this type of student.

Keywords: disruptive behaviors, methodological strategies, training, early childhood education, tools, overwhelmed, boys and girls, teachers.

ÍNDEX

1. Introducció	5
2. Marc teòric	6
2.1. Apropament a la noció de conducta.....	6
2.2. Apropament a la noció de disruptiu/va.....	6
2.3. Autors que defineixen la conducta disruptiva.....	7
2.4. Origen de la conducta disruptiva.....	8
2.4.1. Model demonològic.....	8
2.4.2. Inicis del naturalisme.....	8
2.4.3. L'obscurantisme psiquiàtric.....	9
2.4.4. Indicis de canvi.....	9
2.4.5. El naturalisme psiquiàtric i el retorn a la raó.....	10
2.4.6. Les pseudociències.....	10
2.4.7. La crisi del segle XIX.....	10
2.4.8. Des de començaments del segle XX fins a l'actualitat.....	10
2.4.9. L'especificitat de la infància.....	11
2.5. Com tractar les conductes disruptives dels infants.....	11
2.6. La importància de les famílies.....	13
2.7. La importància del professorat.....	14
2.8. Característiques segons període formatiu.....	14
2.9. Efectes de les conductes disruptives.....	15
2.10. Factors de risc de les conductes disruptives.....	15
2.11. Què s'ha de fer segons les edats dels infants.....	18
2.12. Formació del professorat.....	21
2.13. Exemple de formació de les famílies i dels infants.....	22
3. Marc metodològic	23
3.1. Introducció.....	23
3.2. Pregunta d'investigació.....	23
3.3. Objectiu/us.....	24
3.4. Disseny.....	26
3.4.1. Introducció.....	26
3.4.2. Temporització del treball.....	26
3.4.3. Metodologia de la investigació.....	28
3.4.4. Instruments.....	30
3.4.5. Mostra.....	30
3.4.6. Anàlisi i interpretació dels resultats.....	31
3.4.7. Conclusions.....	49
3.4.8. Reflexió personal.....	52
3.4.9. Prospectiva.....	53
4. Referències	55
5. Annexos	58

1. INTRODUCCIÓ / JUSTIFICACIÓ

El Treball de Fi de Grau (TFG) es caracteritza per ser un treball principalment de recerca i investigació d'un tema en concret. El tema és escollit per cada alumne segons les característiques del grau que estigui realitzant a la Facultat.

Específicament, el meu TFG consisteix a endinsar-se en el complicat món de les conductes disruptives que alguns infants presenten de manera contínua a l'aula. Per conductes disruptives em refereixo a comportar-se malament, a no fer cas de res del que diu el mestre o la mestra, a molestar a la resta de companys i companyes i al propi professor o professora, etc.

El meu TFG consta d'un **marc teòric**, tot seguit hi ha el **marc metodològic** o d'**investigació**, a continuació exposo els **resultats obtinguts** de la investigació duta a terme i finalment extrec les **conclusions**. Finalitza el treball amb les **referències** i els **annexos**.

Considero que el meu tema és interessant perquè sempre es pot trobar a les classes d'infantil algun infant que presenti conductes disruptives, i és necessari i rellevant conèixer el punt de vista de mestres, de pedagogs, de psicòlegs infantils respecte a aquest fet.

En aquest estudi, m'endinsaré en les eines i estratègies funcionals i significatives que empra el divers professorat per tractar i lidiar d'una forma òptima amb aquests nens i aquestes nenes, amb la intenció de posar-les a l'abast de tothom.

He decidit escollir aquest tema perquè a les pràctiques del 3r curs, vaig estar a una aula de P5 en la que hi havia un infant amb conducta disruptiva, i que, a més, des dels tres anys sempre ha presentat aquesta conducta a classe. I, actualment, en les pràctiques que estic efectuant, també hi ha infants de la meua aula de P3 que tenen mala conducta pràcticament tota l'estona. En haver-ho viscut dues vegades, m'adono que no és gens fàcil de gestionar les situacions derivades de les conductes disruptives, tot sentint-me jo mateixa desbordada a vegades. Per això, penso que mai està de més conèixer-les i donar-les a conèixer, i que es requereixen diverses i múltiples tècniques i formes d'actuar davant d'aquestes conductes, per tal de no perjudicar el clima i el ritme a seguir a la classe.

Així doncs, el meu Treball de final de Grau es basa en la següent pregunta d'investigació: El professorat d'infantil té suficients eines per a treballar amb els infants que presenten conductes disruptives a l'aula?

2. MARC TEÒRIC

2.1. APROPAMENT A LA NOCIÓ DE CONDUCTA

D'una banda, el diccionari de la **RAE** (*Real Academia Española*), defineix el concepte de conducta de les diverses maneres que exposo a continuació:

1. f. Manera con que las personas se comportan en su vida y acciones.
2. f. conducción.
3. f. Gobierno, mando, guía, dirección.
4. f. Comisión para reclutar y conducir gente de guerra. *Obtener una conducta*.
5. f. Recua o carros que llevaban la moneda que se transportaba de una parte a otra, y especialmente la que se llevaba a la corte.
6. f. Moneda transportada en recuas o carros.
7. f. Mil. Gente nueva reclutada que los oficiales llevaban a los regimientos.
8. f. Psicol. Conjunto de las acciones con que un ser vivo responde a una situación.
9. f. desus. Capitulación o contrato.

D'altra banda, el diccionari **DIEC2** (*Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans*) precisa que la conducta és:

- 1.f. [LC] Manera de comportar-se. *Tenir una bona, una mala, conducta. Conducta seriosa, regular, irregular, decorosa. Tothom lloa, blasma, la seva conducta.*
- 2.f. [LC] Quantitat determinada de diners, d'espècies, etc., amb la qual hom aconduïa o s'aconduïa.

2.2. APROPAMENT A LA NOCIÓ DE DISRUPTIU/VA

El diccionari de la **RAE** explica que el concepte de disruptiu/va fa referència a:

1. adj. Que produce disruptión. U. m. en leng. cient.

El diccionari **DIEC2**, defineix el concepte de disruptiu/va de la mateixa manera:

adj. [FIF] Que produeix disrupció. *Tensió disruptiva.*

2.3. AUTORS QUE DEFINEIXEN LA CONDUCTA DISRUPTIVA

D'una banda, l'autor **Antonio García Correa**, professor de l'àrea de coneixement de Psicologia Evolutiva i de l'Educació a la Universitat de Múrcia, expressa que "entendemos por conducta disruptiva aquella que influye negativamente en el proceso docente y/o supone un grave trastorno para el normal desarrollo de la vida escolar. Es aquella conducta que genera conflictos en el aula (2008, p.37)".

D'altra banda, **Pedro Uruñuela Nájera**, que desenvolupa diversos càrrecs: subdirector general de l'Alta Inspecció (Ministeri d'Educació), professor associat a la UNED (Facultat d'Educació), ponent en formació per a la convivència i president de l'associació CONVIVES, manifesta que "el término disrupción se refiere las conductas que llevan a cabo aquellos alumnos dentro de las clases que puedan buscar diferentes objetivos como llamar la atención, reclamar su deficiente historia académica, pero que tienen como consecuencia que el profesorado no pueda llevar a cabo de manera adecuada su tarea profesional de enseña, impidiéndole que pueda hacer la explicación de los temas realizar las actividades oportunas o aplicar las evaluaciones oportunas que considere necesarias (2006, p.5)".

I, per acabar, **Pedro Jurado de los Santos**, professor titular de la Universitat Didàctica i Organització Escolar del Departament de Pedagogia aplicada de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i expert en l'àrea de la investigació, defineix les conductes disruptives com "aquellas conductas que dificultan los aprendizajes y distorsionan la relación individual, y la dinámica del grupo, afectando tanto al individuo que la provoca como a los que reciben las consecuencias. Dichas conductas se entienden como resultado de un proceso que tiene consecuencias en el alumno y en el contexto de aprendizaje. Así pues, la conducta disruptiva puede identificarse con la manifestación de un conflicto y/o con la manifestación de una conducta contraria a las normas explícitas o implícitas (2015)".

Es podria dir doncs, en consideració a les definicions que plantegen els diversos autors, que una conducta disruptiva és una actitud que presenta l'alumnat i que s'interposa, incomoda i impossibilita que el professorat efectui la seva tasca pedagògica. Aquesta actitud, no només dificulta l'evolució del treball del mestre o de la mestra, sinó que ahora genera un clima perjudicial i una incomoditat a la classe. El procediment

d'ensenyament-aprenentatge es trobarà afectat, doncs, i com a resultat l'infant no aconseguirà els objectius educatius programats.

2.4. ORIGEN DE LA CONDUCTA DISRUPTIVA

Jesús Garanto Alós, llicenciat en Psicologia per la Universitat de Salamanca, doctor en Ciències de l'Educació per la Universitat de Barcelona, Catedràtic de Diagnòstic dels trastorns de conducta i autor del llibre *Trastornos de conducta en la infancia* (1990), parla dels orígens de la conducta disruptiva, explicant que el treball per aconseguir entendre de la forma més extensa que es pugui l'ésser humà i l'íntim funcionament d'aquest, és una persistent transcendental que prové des del mateix començament de la història del gènere humà.

Per a poder comprendre-ho millor, exposa distints models històrics de les conductes disruptives, els quals explicaré amb deteniment:

2.4.1. Model demonològic

Es té l'ideari que hi ha intermediaris ocults¹ que afecten rellevantment a la conducta humana considerant-la anòmala, desviada. Probablement, és la inicial pretensió, tot i que completament acientífica a partir de la qualitat del saber recent que es posseeix, d'aclarir la malaltia física i mental.

2.4.2. Inicis del naturalisme

Hipòcrates, pare de la medicina cap a l'any 400 aC (460-357 aC), col·loca l'origen de la conducta anormal en l'evolució natural de l'organisme, negant el que tothom creia del domini dels esperits.

Dona a conèixer la teoria dels *humors corporals* (bilis negra, sang, bilis groga i la flegma) vinculats íntimament amb les fases patològiques de la raó. D'aquesta manera, la causa de la melancolia venia per tenir massa bilis negra, el comportament irritable es relaciona amb la bilis groga i la riquesa de flegmes portava al temperament

¹ Intromissió d'esperits estranys que s'interpreten en successos positius en el moment que l'actuació ve d'esperits bondadosos i en successos negatius en l'ocasió que participen els esperits malvats.

flegmàtic, el qual té a veure amb la mandra, l'apatia. I, per últim, la multitud de sang, té connexió amb el temperament sanguini, generant conductes alegres, esperançades.

2.4.3. L'obscurantisme psiquiàtric

El global de l'Edat Mitjana està immersa de cites valuoses, i alhora desastroses, al conegut pensament demonològic, que recupera la seva energia primitiva: la conducta anormal és originada per la part diabòlica i per a desprendre a la persona perjudicada, endiablada pels dimonis, és necessari dur a terme exorcismes. Per tant, aquest model va més enllà del model demonològic, proposant la cura per als individus que es considerava que estaven danyats.

2.4.4. Indicis de canvi

Aquests canvis es donen a Espanya, concretament en la categoria assistencial, diagnòstica i psicopedagògica.

En la categoria **assistencial** es produeixen modificacions a València, amb la formació de l'inicial nosocomi, l'any 1410, pel pare de l'orde religiós de la Mercè (o dels Mercedaris) Gilaberto Jofre, amb el primordial propòsit d'atendre d'una manera més adequada i congruent als malalts mentals.

L'any 1880, al mateix lloc, es fa l'anomenat Hospital de Santa Anna per a nens i nenes nerviosos i coreics, expirat l'any 1938.

A la categoria **diagnòstica**, es generen canvis per mitjà de l'obra de Huarte de San Juan (1526-1589), Examen d'enginyers per a les ciències (1557), que es bateja com la impulsora del que després serà la psicotècnia.

I, en últim lloc, la categoria **psicopedagògica**, treballada especialment gràcies a la representació i la producció de Juan Luís Vives i March (1492-1540), en què se suggeria activament l'observació cautelosa dels més petits i les més petites i el requisit de manejar cada incident amb un mètode personalitzat. Surten a la vista reeducadors espanyols, com ara Fray Pedro Ponce de León (+ 1584) o Juan Pablo Bonet (1579-1633), fundant aquests la gènesi per a la docència dels sordmuts al segle XVI.

Vull donar a conèixer una cita de R. Burton, autor de l'obra *Anatomía de la melancolia* (1621), fent referència en aquesta cita a l'educació infantil que generava la depressió a la vida adulta: "los progenitores y quienes están encargados de la educación y del

cuidado de los niños son muchas veces culpables de ella por ser demasiado estrictos, por amenazar siempre, regañar, jaranear, azotar o golpear; por ello sus pobres niños se encuentran desanimados y amedrentados que nunca llegan a tener algo de confianza, una hora feliz en sus vidas o tomar a gusto cualquier cosa (p.215)”.

2.4.5. El naturalisme psiquiàtric i el retorn a la raó (dels segles XVI al XVIII)

Es torna al model hipocràtic, opinant que la naturalesa té vida independent, i es dirigeix per les seves normes personals, no per essències enigmàtiques i extraordinàries a l'ésser humà. Així doncs, la raó de l'ordre o el desordre, s'ha de cercar a la naturalesa, ja que és insignificant i superficial l'acte d'anar cap a un motiu aliè per a aclarir-ho.

2.4.6. Les pseudociències

És important la figura de Mariano Cubí i Soler (1801-1873), personatge que va reproduir la constitució de les pseudociències fonamentalment per la **frenologia** (Gall, 1758-1828), el **mesmerisme** (Mesmer, 1734-1815) i la **fisiognomia** (Lavater, 1777). Per a Cubí, la fisiognomia era un fragment de la frenologia, perquè en aquesta disciplina es revela quin tipus de gesticulació, desplaçament, exteriorització o parla normal transfereix cadascuna de les aptituds intel·lectuals, o diverses d'aquestes barrejades, als trets físics i diferents parts corporals.

2.4.7. La crisi del segle XIX

A la crisi del segle XIX, el model naturalista, expressat amb detenció anteriorment, en concret en l'etapa que va del 1800 al 1900, es veu separat i és possible comentar que s'originen des d'aquest l'orgànic i el psicològic i dins del psicològic els models intrapsíquics i els conductistes (Freud i Pavlov corresponentment varen ser els promotors), influint amb seguretat en la forma de comprendre i encarar les conductes anormals.

2.4.8. Des de començaments del segle XX fins a l'actualitat

La complicació de l'ésser humà no pot ser clarificada i tractada parcialment i de mode reduït des d'una sola perspectiva o un sol cúmul de teories. L'increment de models i teories al llarg del segle XX, han aconseguit, encara que retretament, cada cop més camp a la gran incertesa sobre que és l'ésser humà i la seva conducta.

2.4.9. L'especificitat de la infància

Anterior al segle XIX, no és probable que hi hagi publicacions sobre els trastorns psicològics en els infants. Es coneix a aquests exclusivament com a element útil sense cap potestat a evolucionar en les seves capacitats.

Únicament al segle XX, els investigadors s'adonen que l'infant és alguna cosa més o diferent d'una persona gran en miniatura, i que en ells hi ha cabuda a problemes emocionals i conductuals desiguals als de les persones grans. La reforma, en aquest sentit, des del naixement del segle XX fins a l'actualitat ha estat totalment dràstica.

2.5. COM TRACTAR LES CONDUCTES DISRUPTIVES DELS INFANTS

Maria Lluïsa Ferrerós, psicòloga infantil i llicenciada a la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona, parla al seu llibre titulat *Porta't bé* (2011), de les rebequeries, marraneries, plors incontrolats... i de com controlar aquestes situacions. Aquesta expressa que els seguits desafiaments dels infants no tenen un propòsit negatiu, simplement temptegen per veure fins a on poden arribar. Per aquest motiu, és primordial posar des de l'inici unes normes de conducta, sense que aquestes siguin excessives, i educar així als més petits i les més petites perquè puguin viure en comunitat. En els primers anys el que més dominen els infants és la comunicació no verbal, per tant, és important que quan es comuniquin aquestes normes, es faci amb el suport dels gestos. D'aquesta manera, l'enteniment de les normes serà més fructífera i profitosa.

A més a més, basant-me en l'article de Latorre, L. A. & Teruel, R. J. (2009), titulat *Protocolo de actuación ante conductas disruptivas*, és convenient que les escoles facin uns manuals personals d'acció que contribueixen a la precaució i la mediació d'aquestes amb el desig de fomentar un raonament sobre perspectives i postures instructives oposades, cerca de regles, praxi adequada i contestes apropiades i sòlides pel total dels professors i les professores, així com l'optimització del protocol d'ensenyament-aprenentatge que es produeix a les aules. Aquests manuals personals d'acció habitualment es caracteritzen per ser normativa distribuïda, projectes del currículum comuns o decisions excepcionals en fets particularment complicats.

Més centrat en l'escola, hi ha un seguit de metodologies que efectuen múltiples docents per a eludir o reduir les conductes disruptives, aquestes metodologies s'anoten a

L'article de Juan Carlos Torrego i Isabel Fernández designat *Protocolo de actuación ante la disrupción en el aula* (p.105):

- Reforços positius (afalacs parlats i d'ullada, satisfacció de la feina, ímpetu, apropament físic...).
- Tenir l'aula ordenada, comptar amb una llibreta on s'especifiqui que s'exercirà, amb quins instruments, de quina forma es valorarà.
- Ajustar la planificació de la zona per a portar a terme la feina planejada.
- Aprofitar la tanda verbal per a intervenir (instruir-se en l'escolta).
- Modificació d'exercici.
- Empenta (requeriment de rendiment i afany en el deure encomanat), interès (interposar pràctiques relaxades), detenció (modificació d'exercici).
- Distints modes d'agrupament.
- Beneficiar-se de desiguals formes de fer per a respondre a les oposades maneres d'aprendre.
- Revisar i regular probables irregularitats prèvies a què succeeixin, prestar molta atenció.
- Impulsar la preparació entre companys i companyes i la cooperació.
- Esprémer diferents programes de valoració.

Moyer (1971) indica que una conducta agressiva no desitjada pot ser dominada de tres maneres distintes: reduint les situacions que generin prohibicions, patiment i fracàs, impedit-la a través de l'aprenentatge o canviant internament els estats fisiològics que possibiliten les diferents reaccions violentes degudes a la medicació, les hormones i per impuls o dany al cervell, tot considerant que l'agressivitat no és una concepció exclusiva i, per tant, no hi ha un remei global per al total de conflictes que origina.

Al llibre anomenat *Trastornos de conducta en la infancia* (1990), de l'autor Jesús Garanto Alós, s'especifiquen algunes formes que hi ha o que s'han utilitzat per a reduir l'agressivitat:

La primera és la pràctica de l'**ús dels psicofàrmacs** per a minimitzar i generar una atenuació de certs comportaments agressius. La segona fa referència a les **tècniques de modificació de la conducta**. Aquestes, es caracteritzen per promoure conductes que per la societat siguin adequades a la llar, al col·legi... La tercera és la **teràpia familiar**, en aquesta es creu que la conducta conflictiva és responsabilitat del global de l'estructura

familiar i cal canviar els models de comunicació desadaptatius, ja que s'ha certificat que en les famílies d'infants complicats, les relacions són deficitàries, havent-hi escassetat de comunicació, d'interrelacions beneficioses i de comunicacions o interaccions mútues en comparació a les famílies d'infants sense dificultats. La quarta són les **psicoteràpies de tall psicodinàmic**, en les quals s'empra el joc com a recurs per a desprendre estímuls involuntaris i somnis, posant-se en marxa a tall de tècnica terapèutica sobre la base dels treballs d'A. Freud i M. Klein. És busca que l'infant sigui més sensat, tot contribuint que entengui per quina raó actua d'una determinada manera i identifiqui les incongruències dels seus sentiments, les seves reflexions i actuacions. I, per últim, existeixen **teràpies cognitives**. En aquestes, es pretén rectificar els procediments cognitius (percepcions, atribucions, expectatives, estratègies i destreses per a la resolució de complicacions) per tal d'alterar les conductes desadaptatives.

2.6. LA IMPORTÀNCIA DE LES FAMÍLIES DAVANT LES CONDUCTES DISRUPTIVES DELS INFANTS

Belsky (1984) vincula tres àmbits concrets, profunds i recíprocs en la qüestió de la conducta disruptiva i en referència als integrants del conjunt de la família:

1. Els components psíquics parentals: l'experiència dels pares quan eren fills/es i la manera en la qual van ser educats i educades, estableixen el nivell de satisfacció mental i l'activitat parental.
2. Les singularitats dels infants: la influència dels trets de la forma de ser dels pares, l'interès que obtenen d'aquests (temps i qualitat), lligat amb el caràcter dels més petits i les més petites.
3. En els elements de l'entorn de nerviosisme i col·laboració: intervenen els vincles matrimonials, les cadenes de suport i el treball dels pares que s'uneixen amb la salut psicològica familiar.

Tenint en compte aquesta interrelació paternofilial, els infants imiten en les seves interaccions col·lectives les vivències del seu context més proper (Rivas, 2008).

Tot seguit, Hoffman (1991), presenta una catalogació de mètodes correctius utilitzats pels pares:

- a) Confirmació de l'autoritat: ús de correccions orals i corporals, supressió de beneficis i distints mètodes disciplinaris relatius a la pràctica autoritària.

- b) Apartament de l'estima: doctrina basada en la manca transitòria de percepció i expressió dels progenitors davant la presència de les conductes desfavorables dels fills i les filles.
- c) Incitació a la conversa i al pacte: emprats en qualitat de recursos per a l'execució favorable dels indicadors reglamentaris i valors a casa, enllaçat a la pràctica democràtica (Penas, 2008).

2.7. LA IMPORTÀNCIA DEL PROFESSORAT DAVANT LES CONDUCTES DISRUPTIVES DELS INFANTS

Pel que fa als docents que tenen infants a l'aula amb conducta disruptiva, han de trobar-se resguardats i considerats en el grup del col·legi, fonamentalment pels seus iguals del claustre, per així sol·licitar ajuda quan calgui, de la mateixa manera que oferir-la si és demanada per un altre igual. La separació i l'abandonament en el qual es veu supeditat el mestre o la mestra en aquest succés no faciliten el plaer laboral, ni propicien un ensenyament entre amics, per això és essencial la comparació de pensaments i el suport recíproc, basant-se en el respecte als models particulars de cada expert/a.

2.8. LES CARACTERÍSTIQUES DE LES CONDUCTES DISRUPTIVES EN FUNCIÓ DEL PERÍODE FORMATIU

D'acord amb el període formatiu que es trobin els infants, es revelen diferents conductes disruptives (Correa, 2008, com s'ha citat a Gómez, M. del C. i Cuña, A. da R, 2017), les més conegudes d'acord amb el període formatiu són:

Etapa Infantil	Etapa Primària	Etapa Secundària
Estar fora del lloc.	Sorolloses.	Verbals.
Saltar.	Verbals.	Agressives.
Donar voltes per la classe.	Agressives.	Injurioses.
Interrompre.		Rebels.
Pessigar.		
Destrossar i colpejar materials.		

Les conductes disruptives a l'aula d'educació infantil, normalment són atribuïdes a la falta d'assimilació de les regles per part del nen o de la nena.

2.9. EFECTES DE LES CONDUCTES DISRUPTIVES

Segons un article de Radwan, K., & Coccaro, EF. (2020), mencionat *Comorbidity of disruptive behavior disorders and intermittent explosive disorder*, està demostrat que les persones que presenten un comportament disruptiu de manera precoç, incorporant a aquest el *Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH)*, el *Trastorn de Conducta (CD)* i el *Trastorn Oposicionista Desafiant (TOD)*, estan més exposats a experimentar amb posterioritat efectes psicosocials negatius (abandonament escolar, delinqüència, excés de substàncies, disminució de les habilitats socials i els problemes de salut mental). Per tant, no és sorprenent que els *Trastorns del Comportament (TC)*, resultin habituals en els inicis de la vida i que amb el temps s'hagin comunicat índexs del 8,1% pel TDAH, 6,8% pel CD i 12,6% pel TOD. I, per aquesta precisa raó, l'evidència ha afirmat que les actuacions educatives per a evitar les dificultats permanents conductuals, són efectives quan es duen a terme en una fase prematura de la vida, sent el més adequat amb anterioritat a l'inici del col·legi (Olds, Henderson, & Cole, 2000; Reid, 1993).

2.10. FACTORS DE RISC DE LES CONDUCTES DISRUPTIVES

A l'article de Eissa Saad, M. A. (2018), anomenat *The Effectiveness of a Life Skills Training Based on the Response to Intervention Model on Improving Disruptive Behavior of Preschool Children*, s'anota l'existència de xifres que plantegen que la protecció dels infants en institucions no familiars durant els quatre o cinc primers anys de vida, són un factor de risc per a l'evolució dels problemes de conducta (National Institute of Child Health and Human Development, Early Child Care Research Network, 2003).

Jesús Garanto Alós, en el seu llibre titulat *Trastornos de conducta en la infancia* (1990), també manifesta alguns aspectes que poden ser considerats com a factors de risc perquè es desenvolupi la conducta disruptiva.

El primer aspecte al qual fa referència és a la relació entre els pares, entre els pares i els fills i filles i entre el sistema educatiu i el social amb l'infant.

Bowlby i Spitz van arribar a la conclusió que la falta d'afecte suposa que el creixement inicial dels infants no sigui moderat i ideal. Per tant, la manera de comportar-se dels progenitors és una referència ineludible per als infants. Una actitud de poca instrucció amb una postura ofensiva per part dels pares ocasiona en els respectius fills i filles una actuació bastant agressiva i de limitat domini. Si s'allarga, aquesta composició crea infants desobedients, ineptes i violents, de manera que solen ser desorganitzats a l'aula, els manca la facultat d'atenció sostinguda i es demostren inconstants en els seus costums a l'hora de fer feina (Herbert, 1983, p. 275).

Alhora són igual d'importants els problemes de parella que puguin tenir els pares, ja que si no s'avenen o discuteixen contínuament davant dels seus fills i filles, els infants s'adonen de la situació, i aquest fet pot afectar negativament en la seva conducta.

També està present el factor de l'escola, en aquesta es poden donar diverses situacions que poden generar tensió i angoixa en els infants, com ara la imposició exagerada de les programacions, els continguts que no tenen en consideració el que interessa als nens i les nenes ni el moment evolutiu d'aquest o aquesta, les desmesurades hores de classe formal, els llocs reduïts en les edats més precoces, el fet de quedar-se parats durant espais de períodes extensos... tot aquest conjunt forma incomoditat en els infants i és fàcil que hi hagi més conductes hiperactives o de total somnolència per cansament i, després de tot, comportaments de descàrrega agressiva.

És de gran rellevància parlar de la figura del o la docent, el qual ha d'eludir ficar-se en la dinàmica de provocació que l'infant exhibeix, referint-se al tipus d'infant que pot incitar l'agressivitat del professor o la professora, per infinits motius, siguin justos o no. Els càstigs indefinits, les respostes de venjança, poden esdevenir confuses i inacceptables, sent experimentades per l'infant d'una manera autoritària.

El segon aspecte que pot derivar en un factor de risc són els mitjans de comunicació, concretament, la televisió. I és que tal com diuen Bandura i Walters (1978, p.57), l'infant en veure el comportament d'altres persones i els efectes de les seves reaccions, pot captar-ne de noves o canviar els trets de les categories de reaccions anteriors, sense efectuar per si mateix cap reacció exposada ni obtenir cap reforçament immediat. Els infants perceben de seguida els exemples que els mostra la televisió, no sent tan veloç l'assimilació de coneixement quan s'utilitzen normes orals o instruccions dites per la persona gran.

El tercer aspecte a comentar fa referència a la teoria psicoanalítica de Sigmund Freud que dona suport a l'agressió com una conducta instintiva innata o inapresa. En aquesta part es parla de la teoria de l'instint de vida (Eros) i de l'instint de mort (Thanatos). L'instint de vida constitueix en qualsevol ocasió unions superiors i les manté ajuntant-les unes a les altres. En oposició, l'instint de mort té com a propòsit desfer els vincles i fer malbé els elements. En aquest cas doncs s'entén que la meta és dirigir el que està viu a condicions inanimades, de mort. Sobre la base d'això, Freud va analitzar el progrés sociocultural com un important combat entre la fortalesa de l'amor i de la mort, entre l'instint de vida i l'instint de destrucció que tot individu té a l'interior de si mateix (Wyss, 1975, p. 113-125). Per tant, l'instint de mort, té a veure amb les conductes disruptives.

El quart aspecte, al contrari del tercer, explica que "l'agressivitat animal no només es desencadena per gènesis internes, sinó que requereix com a component correlatiu la presència d'estímuls ambientals externs: l'activació exògena per mitjà de senyals de perill o instigacions provinents del medi; sense elles no es provocaria mai un atac" (Pastor, 1978, p.87). Aquesta forma de veure és més extensa i íntegra que la teoria psicoanalítica, perquè barreja les causes endògenes amb les exògenes per a la justificació de la pràctica agressiva. Certs fonaments que parlen de la naturalesa vital de la conducta territorial (l'agressivitat podria ser explicada a través de l'exigència que alguns animals presenten per a obtenir, dominar i protegir una regió geogràfica particular, exigència autoritària que impulsa a la lluita quan volent o sense voler algun estrany ocupa el mateix territori) ajuden a entendre bastant els comportaments agressius que alguns infants mostren amb els seus iguals (en el moment que volen treure-li un puzzle, una joguina, una goma d'esborrar, la cadira i la taula on s'asseu normalment...), la base de la superpoblació (una incorrecta ordenació territorial de les zones d'establiment poblacional crea inquietuds si no s'estableix una mínima capacitat indispensable per a cadascú...), al domicili familiar, a la classe (la restricció de l'àrea ocasiona un ambient de nerviosisme, d'enfrontaments, de provocació...).

El cinquè aspecte relata la postura eclèctica de Berkowitz, la qual defensa que no és suficient l'exaltació interna de ràbia ni la rutina adoptada de pegar. Perquè es produeixi violència, cal agregar a aquestes dues causes endògenes, d'altres actualitzades, mencionant els estímuls ambientals, és a dir, determinats avisos significatius, indicis

revulsius, detonadors, que sense ells l'íntim mecanisme de disposició a l'agressió no terminaria d'accionar-se per a provocar les maniobres d'atac (Pastor, 1978, p.111).

El sisè i últim aspecte comparteix que en una conducta problemàtica s'ha de tenir en compte els agents neurofisiològics i hormonals, o com a agents procedents o com a agents resultants. Els estudis que s'han fet designen cada cop més clara la repercussió del sistema límbic i de les hormones sexuals masculines (la testosterona, sobretot) i les glàndules suprarenals i, generalment, del sistema endocrí adrenal en les conductes agressives. És rellevant nomenar les investigacions de José Manuel Rodríguez Delgado (neurofisiòleg que va estudiar el cervell) en relació amb la introducció d'elèctrodes a l'hipotàlem de certs animals (micós, gats, bous...) i la manera en la qual la radio-estimulació generava o reprimia comportaments agressius.

2.11. QUÈ S'HA DE FER SEGONS LES EDATS DELS INFANTS

A la guia que parla sobre pautes de criaça per a nens i nenes de 0 a 5 anys titulada *¿Mucho, poquito o nada?*, d'UNICEF (en anglès: *United Nations International Children's Emergency Fund*), es redacten un seguit de conductes i pautes per a resoldre-les dividit en tres franges d'edat: 0-12 mesos, 1-3 anys i 3-5 anys.

FRANJA 0-12 MESOS: Les conductes que els bebès revelen depenen si el temperament és mixt (35%), fàcil (40%), d'encès lent (15%) o difícil (10%).

TEMPERAMENT MIXT: disposa d'atributs heterogenis.

TEMPERAMENT FÀCIL: acomodable, senzillament adopta els hàbits i les rutines, aprova les variacions i reflecteix les pròpies emocions amb prudent ímpetu.

TEMPERAMENT "D'ENCÈS LENT": tarda en ajustar-se a les alteracions, no obstant la força de demostració de la seva incomoditat no és alta.

TEMPERAMENT DIFÍCIL: s'oposa a les modificacions, exterioritza les seves emocions amb intensitat.

D'una banda, hi ha infants que són més moguts i d'altres que ho són menys, serà bàsic mostrar-los l'oportunitat d'experimentar moviment, amb moderació. També hi ha nens i nenes que comuniquen les emocions que tenen dolçament i d'altres potentment. En aquest cas serà necessari comprendre'ls i ser tolerants.

Hi ha quatre pautes importants a seguir:

1. Poder proporcionar espai a qui ho requereixi: alguns bebès demanen enfortir-se anteriorment a admetre un canvi.
2. Aprendre a tranquil·litzar a l'irascible: determinades persones grans revelen que amb superior contacte corporal calmat, els bebès difícils s'alleugen. A d'altres els hi va bé que els cantin en veu baixa o adaptar-los el llençol o la manta quan estan al bressol.
3. No instigar en abundància al susceptible: hi ha bebès que precisen més serenitat que d'altres, i que no se'ls atordeixi amb excessiu dinamisme, ni amb sorolls o altres estímuls sensitius.
4. Donar permís a l'exercici al nerviós: els bebès amb molta acció s'aquieten en el moment que se'ls facilita algun model d'activitat física pertinent.

En definitiva, es pot dir que és l'acomodació de l'adult al temperament del bebè, el que provoca la diferència.

FRANJA 1-3 ANYS: Apareixen les marraneries, els desitjos i la impetuositat són massa consistents; els infants compten amb un curt entrenament en suportar fracassos i la seva parla i les seves capacitats d'expressió i d'alliberament encara són reduïdes. Les marraneries s'agreugen amb el cansament, la gana o un altre tipus de molèstia. Quan el llenguatge s'estén i si les coses es realitzen correctament, les marraneries comencen a baixar, perquè en haver la possibilitat de parlar-se a un mateix, dona pas a l'infant a reajustar les seves reaccions i emocions.

Aquests comportaments es poden evitar de la següent manera:

- Si som conscients que una circumstància els frustra bastant i els sobrepassa, el més enginyós és esquivar-la fins que siguin capaços d'enfrontar-la d'un altre mode.
- Oferir la viabilitat de seleccionar alguna cosa: "vols banyar-te abans o després de dinar?".
- És probable despistar-los i transformar el centre de concentració del que "no es pot" a alguna cosa que "sí es pot", ja que encara estan molt supeditats a la potència de l'estímul.
- Prèviament a rebutjar a quelcom o restringir-ho, serà millor rumiar si veritablement cal, doncs hi ha qüestions que no posseeixen tant de valor per a crear un succés d'estrès.

Si les conductes no s'han pogut evitar i, per tant, es donen, les actuacions que es podrien efectuar són aquestes:

- En cas que no hagi sigut possible impedir una marraneria, s'ha de mantenir la pau.
- Sempre que hi hagi la possibilitat, l'òptim és no fer cas de la marraneria. Si l'infant no està en risc, intentem seguir amb el que es feia, com si no ocorregués res.
- Si no fos factible aguantar la posició determinada, l'embarcarem amb un estil resistent, no impulsiu i el traslladarem a una zona més idònia per permetre que la marraneria es pacifiqui en solitari.
- En la situació que li resultes costós abandonar la marraneria i no dominem com cooperar-hi, podem comunicar-li: "t'ajudarem a sortir d'això" o cantar o abraçar-lo per a suavitzar-lo.
- En cap moment consentirem a proporcionar-li o a executar el que desitjava, encara que pugui ser viable o oportú.
- Superada la marraneria, li mostrem la satisfacció sobre que hagi reprès el domini i li donem a conèixer la preferible forma de comportar-se o de dir el que sentia, utilitzant les paraules.

FRANJA 3-5 ANYS: S'originen les desobediències, portar la contrària i no fer cas..., serà de vital importància l'establiment d'uns límits adequats.

Hi ha tres tipus de càstigs no violents que es poden posar en pràctica:

- INDIFERÈNCIA (no prestar atenció als seus capritxos):

No fer cas a les actuacions irritants que busquen cridar l'atenció és un sistema molt fàcil i efectiu. Es pot usar per a rectificar aquestes, sempre que no siguin molt importants en si mateixes, però provoquin molta tensió en la família.

- PÈRDUA DE PRIVILEGIS:

La persona adulta no és qui li treu coses fent celebració de la seva potestat, sinó que aquesta pèrdua és la conseqüència per no haver completat la part que li pertocava del tracte. En el moment que reflexiona sobre l'efecte de la seva conducta es consolida la seva perspectiva de compromís i la voluntat per a dirigir els mateixos impulsos.

- PENITÈNCIA O TEMPS FORA:

Es tracta en desplaçar al més petit o la més petita d'un punt on li ve de gust estar a un altre on no vol perquè és monòton, encara que no ha de ser intimidant (cadira,

passadís, esglaió escala on no s'observa la televisió ni hi ha joguines). El temps que romanguí ha de ser curt i restringit, i acabat en quietud.

2.12. FORMACIÓ DEL PROFESSORAT

En l'article d'Hernández Prados, MA. i Carrión Morales, E. (2019) que porta per títol *Formación inicial de los maestros de Educación Infantil y las conductas disruptivas de la convivencia escolar*, s'afirma que l'autenticitat de la institució pedagògica es deguda a que aquesta presenta reptes al professorat pels quals no han rebut formació específica.

Malgrat que els disturbis que empitjoren l'ambient de convivència escolar són múltiples i de considerable dificultat, és imprescindible investigar-los i evitar-los amb temps (Díaz-Aguado, 2006, com s'ha citat a Hernández i Carrión, 2019), la qual cosa sol·licita que els mestres i les mestres, estiguin dotats d'instruments per a encarar els contratemps de conducta de l'alumnat i per a conduir els diversos enfrontaments que es produeixen a la classe i a l'escola (Santiago et altri., 2008, com s'ha citat a Hernández i Carrión, 2019).

Els impactes posen de manifest que els aprenents del darrer curs de la Diplomatura de Magisteri de la Universitat d'Oviedo, en general s'evidenciaven insuficientment complaguts amb la formació obtinguda, igual que un incomplet discerniment dels mitjans duts a terme per a l'avaluació de la convivència escolar, i posant-se en la situació d'haver percebut informació referent a això, afirmen una defectuosa complaença amb aquesta (Álvarez-García et altri., 2015, com s'ha citat a Hernández i Carrión, 2019).

Les investigacions vàries revelen en la formació primerenca dels professors i les professores una mancança en l'obtenció d'aptituds, habilitats i competències en benefici a la convivència escolar, tot i ser capaços de fer front a escenaris problemàtics que es donen als centres. Per a suavitzar aquesta circumstància, s'ha d'estimular la formació de docents analítics, reflexius i crítics, amb una posició convenient per a fer més dinàmic el procediment comunitari de convivència (López Castedo i Domínguez Alonso, 2009, com s'ha citat a Hernández i Carrión, 2019).

En quant a la instrucció dels educadors i les educadores a educació infantil, s'anota que en el període mencionat, la influència dels idonis docents es mostra més

transcendental, donant el valor que posseeix aquest període en l'evolució dels infants (Zabalza Beraza i Zabalza Cerdeiriña, 2011, com s'ha citat a Hernández i Carrión, 2019). L'estudi d'aquest article enfoca la seva atenció en l'etapa d'educació infantil, ja que en aquesta es procura i es concreten responsabilitats tan essencials com la socialització, la compensació de desigualtats, l'optimització del desenvolupament de l'alumne, a més, ajuda i dona continuïtat a l'educació familiar (Belmonte et al., 2014, com s'ha citat a Hernández i Carrión, 2019).

Segons el present article d'Hernández Prados, MA. i Carrión Morales, E. (2019), a la Universitat és on els educadors i les educadores d'educació infantil acolliran una primera formació en tema de convivència. Concretament, es focalitza en la Universitat de Múrcia, on els alumnes del segon curs del grau d'educació infantil, s'instrueixen en l'assignatura obligatòria de 3 crèdits "contextos educatius a educació infantil", en la qual es proposa aproximar al proper professorat als diferents contextos educatius que incideixen en l'avenç infantil dels més petits i les més petites i que no estan aïllats de discòrdies que afecten la convivència escolar.

El professorat ha de ser coneixedor que la seva feina va més lluny de ser simples professionals en assumptes acadèmics (Arnaiz, 2003, com s'ha citat a Hernández i Carrión, 2019), requerint la reflexió i la inspecció dels motius dels desacords que es creen en els contextos familiars i escolars.

Així doncs, basant-me en l'article d'Hernández Prados, MA. i Carrión Morales, E. (2019), sembla que tot i ser encara limitats els estudis que hi ha en relació a magisteri i el tractament dels problemes familiars i escolars, no és sorprenent que els educadors i les educadores tinguin un coneixement deficient en relació amb les dificultats de l'educand a la praxi didàctica, ja que tot sembla indicar que en la formació inicial no s'ha indagat en la reflexió i l'exploració d'aquestes.

2.13. EXEMPLE DE FORMACIÓ DE LES FAMÍLIES I DELS INFANTS

D'una banda, a la Granja-Escola anomenada *Corral de Neri* dirigida per Gemma Cos, es duen a terme sessions amb les famílies, en les quals es busca observar el paper i el comportament de cada integrant així com examinar de quina forma es vincula la família. D'aquesta forma és més senzill observar i comprendre que succeeix i el que s'ha de perfeccionar. En una família no hi ha un sol responsable, els obstacles i les manifestacions justament tenen a veure amb les carències en la intercomunicació

familiar o els punts fràgils i traumes que cada un de la família té. Així doncs, el grup familiar contribueix bastant pel que fa a l'origen de les problemàtiques que apareixen. Valoren que és important que el global de la família convisqui gran part del temps a partir de la seguretat, l'admiració, l'alegria i la curiositat. En definitiva, és necessari que la família sigui una organització en freqüent canvi, ja que les circumstàncies van modificant-se i s'han d'ajustar als diversos períodes de la vida.

A part d'això, en la formació de les famílies, s'exerceix el taller titulat *Famílies connectades*, en el qual les famílies es descobreixen i reben mitjans que els reforcen per a estar més bé amb ells i elles com a referents i en repercussió els seus fills i les filles.

D'altra banda, a la mateixa Granja-Escola, també ofereixen teràpies per als propis infants. En aquesta es creu que la teràpia més bona davant qualsevol classe d'alteració, sigui psicològica, física, emocional o social, és el tracte en viu amb la naturalesa i els animals. Els valors que ofereix agilitza l'acompanyament des del començament. En el moment de la teràpia, es vivenciaran i es recrearan unes emocions distintes de les habituals i alhora s'obtindran les intencions plantejades amb immediatesa a causa de l'interès dels coterapeutes, els animals. Esdevindrà un lloc de tranquil·litat i alliberament per al nen o la nena.

3. MARC METODOLÒGIC

3.1. INTRODUCCIÓ

Un cop finalitzat l'apartat del Marc Teòric, m'endinso en el Marc Metodològic, la part més pràctica del present treball.

Aquest consta de diverses parts: explicar quina és la meua pregunta d'investigació i quins objectius em plantejo per aconseguir respondre-la així com redactar el disseny amb la seva introducció, temporització del treball, metodologia de la investigació, instruments, mostra, anàlisi i interpretació dels resultats, conclusions i per últim prospectiva.

3.2. PREGUNTA D'INVESTIGACIÓ

La pregunta d'investigació consisteix que es formula en interrogació i ha de comptar amb una resposta probable. La recollida de dades ha d'impulsar la contestació d'aquesta i és necessari que sigui factible i significativa.

Concretament, en el meu TFG titulat “Eines emprades pel professorat per tractar les conductes disruptives a educació infantil”, em plantejo la següent pregunta d’investigació: el professorat d’Infantil disposa de suficients eines per a treballar amb els infants que presenten conductes disruptives a l’aula?.

3.3. OBJECTIU/US

Els objectius tenen com a funció detallar allò que s’estima aclarir o esbrinar. S’han d’exposar de manera comprensible i exacta, de forma que no propiciï equivocació. Han de comunicar què es busca realitzar, quines modificacions es volen adquirir respecte de l’escenari de partida i fins on es desitja arribar.

La factibilitat dels objectius de la investigació del TFG estan molt sotmesos a l’adequada enunciació d’aquests. Per assegurar que els objectius veritablement siguin funcionals, es pot donar ús al principi *SMART*, concretat per Drucker (1954), el qual diu que els objectius han de ser:

- **Specific (específics):** Donen a entendre d’un mode evident i precís què es durà a terme.
- **Measurable (mesurables):** Valoren el nivell d’assoliment dels objectius, per aquest motiu han de ser mesurables.
- **Achievable (assolibles):** Poden assolir-se tenint en compte els mitjans aprofitables, la realitat damunt de la qual volem influir, etc.
- **Realistic (realistes):** S’efectuen en la realitat sobre la qual produïm.
- **Time-related (definit en el temps):** Es col·loquen en el temps, és a dir, cal fer-se la pregunta sobre la temporització que ens proposem per aconseguir-los.

Els objectius es redacten en **infinitiu** i poden anar del més indefinit al més definit, arribant a parlar de dos tipus d’objectius:

- **Objectius generals:** fan referència a la meta global de la investigació. No marquen resultats determinats ni clarament quantificables a través d’indicadors. Tanmateix, sí que manifesten la intenció principal del projecte. És possible precisar els objectius generals en objectius més específics.
- **Objectius específics:** sorgeixen dels objectius generals i els defineixen, establint el recorregut necessari a continuar per a poder aconseguir-los. Són perceptibles,

es poden mesurar i afavoreixen l'avaluació de la investigació, pel fet que faciliten saber si s'han obtingut els objectius i fins a quin grau.

Els objectius que m'he plantejat per tal de donar resposta a la meva pregunta d'investigació són:

Objectius generals	Objectius específics
1. Saber que s'entén per conducta disruptiva i veure quins són els principals autors que han escrit sobre aquesta.	1.1. Veure que han escrit els principals autors sobre el comportament disruptiu a l'aula.
	1.2. Conèixer quins són els factors de risc que deriven de les conductes disruptives.
	1.3. Descobrir les principals característiques del comportament disruptiu.
2. Conèixer quines són les eines que utilitza el professorat per tractar amb infants que presenten conductes disruptives a l'aula i si aquestes són suficients.	2.1. Descobrir quina és la formació del professorat per atendre a infants amb conductes disruptives.
	2.2. Identificar les estratègies metodològiques que s'empren a la classe.
	2.3. Analitzar les respostes obtingudes de les entrevistes a la psicopedagoga i a la psicòloga per tal de veure quina és la relació entre el treball d'aquestes i el de la professora d'infantil.

3.4. DISSENY

3.4.1. Introducció

Duré a terme la investigació del meu treball elaborant entrevistes i enquestes, que passaré a diferents professionals. Dels resultats que n'obtingui, faré una anàlisi i extreure unes conclusions.

3.4.2. Temporització del treball

CRONOGRAMA	
MESOS	CONTINGUTS + TUTORIES
Setembre	<p>Continguts: Elecció del tema del TFG.</p> <p>Tutoria 1 (dimarts 21 de setembre de 2021): Hem parlat sobre els temes que havia pensat per fer el meu TFG. Pluja d'idees.</p>
Octubre	<p>Continguts: He començat a redactar el Marc Teòric.</p> <p>Tutoria 2 (divendres 29 d'octubre de 2021): Hem parlat sobre la hipòtesi, el Marc Teòric i la introducció.</p>
Novembre	<p>Continguts: Continuació de redacció del Marc Teòric.</p> <p>Tutoria 3 (dimarts 23 de novembre de 2021): Hem parlat sobre la correcció de la primera entrega del Marc Teòric. També hem aclarit quan ha de ser més o menys la propera entrega del Marc Teòric ja finalitzat i del començament de redacció dels objectius.</p>
Desembre	<p>Continguts: He acabat de redactar tot el Marc Teòric i he citat en l'última edició del format APA, les referències que vaig fer servir per extreure la informació d'aquest. Alhora, he començat a redactar els objectius del meu treball.</p> <p>Tutoria: En aquest mes no vam fer tutoria.</p>
Gener	<p>Continguts: He acabat de redactar els objectius i he començat a redactar la introducció, la pregunta d'investigació que em</p>

	<p>plantejo amb el meu TFG i el disseny de la part del Marc Metodològic. He enviat a validar a la meua tutora del TFG l'entrevista i l'enquesta de la meua part pràctica.</p> <p>Tutoria 4 (dilluns 10 de gener de 2022): Hem parlat sobre la correcció de tot el Marc Teòric, dels objectius i les referències i ens hem introduït a parlar sobre què s'ha de començar a fer ja del Marc Metodològic.</p>
Febrer	<p>Continguts: He enviat a validar a la professora Mireia Calvo Monne, llicenciada en Psicologia, les entrevistes i l'enquesta de la meua part pràctica. També he acabat de redactar i rectificar alguns apartats del disseny. Únicament em queda per acabar de redactar bé el punt de Mostra, perquè em falta informació per posar, ja que encara no he pogut enviar l'enquesta al professorat d'Infantil.</p> <p>Tutoria 5 (dilluns 14 de febrer de 2022): Hem parlat fent referència a alguns aspectes que tenia dubtes sobre l'apartat del disseny, concretament dels punts de temporització i de la mostra.</p>
Març	<p>Continguts: Validació per part de la professora Mireia Calvo Monne de les entrevistes i l'enquesta. Començo a efectuar les entrevistes a les determinades professionals i a enviar l'enquesta al professorat d'infantil de diverses escoles. Acabo de redactar correctament el punt de Mostra.</p> <p>Tutoria: En aquest mes no vam fer tutoria.</p>
Abril	<p>Continguts: Tinc totes les respostes de les entrevistes transcrites. Començo amb l'anàlisi d'aquestes. Insisteixo a les escoles perquè el professorat d'infantil d'aquestes em respongui l'enquesta, ja que actualment tinc 32 respostes, i necessito arribar com a mínim a 40. He aconseguit 48 respostes ja.</p> <p>Tutoria 6 (dilluns 4 d'abril de 2022): Hem parlat de com desenvolupar l'apartat d'anàlisi i interpretació dels resultats, concretament, l'anàlisi de les entrevistes.</p> <p>Tutoria 7 (divendres, 22 d'abril de 2022): Hem parlat sobre com fer l'anàlisi de les enquestes, ja que estàvem esperant a tenir més respostes d'aquestes, arribant a un total de 50 respostes al final. També hem parlat sobre que he de treure com a molt 3 pàgines del marc teòric, per no passar l'extensió marcada de 60 pàgines.</p>

Maig	<p>Continguts: Finalment, he obtingut 50 respostes del professorat a la meva enquesta. Començo i finalitzo l'anàlisi i la interpretació dels resultats d'aquesta. Em poso a fer els tres últims del meu treball, les conclusions, la reflexió personal i la prospectiva així com el resum en les tres llengües. Afegeixo els annexos i efectuo el resum executiu.</p> <p>Tutoria 8 (dimecres, 4 de maig de 2022): Hem revisat el resum efectuat en les tres llengües i hem acabat d'aclarir la redacció dels últims tres apartats del treball: les conclusions, la reflexió personal i la prospectiva.</p> <p>Tutoria 9 (divendres, 13 de maig de 2022): Hem comentat les últimes correccions efectuades i ens hem introduït en la realització del resum executiu.</p> <p>Dimarts, 31 de maig de 2022: Entrega TFG.</p>
------	---

3.4.3. Metodologia de la investigació

Segons el llibre titulat *Metodología de la investigación educativa* (2004) de Rafael Bisquerra Alzina, el paradigma interpretatiu, té com a objectiu comprendre, basant-se en una metodologia humanístic-interpretativa i qualitativa i utilitzant els mètodes denominats etnogràfics, estudi de casos, teoria fonamentada i investigació fenomenològica. Les tècniques que duu a terme són estratègies per tal d'aconseguir informació qualitativa: observació participant, entrevista a fons, diari i anàlisi de documentació. L'investigador/a és l'eina bàsica de l'adquisició de la informació.

En el present llibre es troba també la diferència entre metodologia quantitativa i qualitativa:

Pel que fa a la **metodologia quantitativa**, l'investigador s'aparta de la realitat que conforma la matèria d'estudi amb la finalitat de revelar regularitats i plantejar generalitzacions probabilístiques que faciliten el seu pronòstic (tests, proves objectives, escales, qüestionaris i observació sistemàtica).

Contràriament, trobaríem l'anomenada **metodologia qualitativa**, fent referència als mecanismes d'investigació que donen dades descriptives. La importància d'aquesta està en el significat que els individus particularment adjudiquen a la seva mateixa realitat per a proporcionar sentit, així doncs no possibilita constituir lleis o

generalitzacions probabilístiques. Tanmateix, atorga una més gran profunditat i riquesa interpretativa dels successos.

Per a donar resposta a la meua pregunta d'investigació, els instruments que empro per a recollir dades són entrevistes (dades descriptives) i enquestes (dades probabilístiques), utilitzo ambdues metodologies en el meu treball.

Arran de la metodologia qualitativa, sorgeixen les entrevistes, de les quals es distingeixen diversos tipus, tal com s'expressa en el mencionat llibre de Rafael Bisquerra Alzina:

ENTREVISTES ESTRUCTURADES

L'investigador/a organitza abans el conjunt de qüestions respecte d'un guió predisposat, ordenat i guiat. No deixen molt d'espai per a permetre que la persona entrevistada agregui anotacions, efectuï valoracions o se'n vagi del guió. Les qüestions acostumen a ser rígides i afavoreixen que l'entrevistat/da confirmi, desmenteixi o contesti d'una manera precisa i rigorosa a la pregunta que se li fa. És possible comparar-la amb els qüestionaris escrits.

ENTREVISTES SEMIESTRUCTURADES

Provenen d'un guió que defineix amb anticipació quina és la informació fonamental que es requereix aconseguir. Així doncs, hi ha una delimitació en la informació i l'entrevistat/da ha de referir-se a aquesta. Les preguntes es preparen amb un estil flexible, consentint així l'adquisició d'una informació més valuosa en peculiaritats. És una varietat que possibilita anar entrecreuant assumptes i anar formant una noció integral i transigent de la realitat.

ENTREVISTES NO ESTRUCTURADES

Es duen a terme sense un guió precedent. Els continguts o àrees informatives són les pertanyents per a l'investigador/a. L'entrevista es genera alhora en funció de les rèpliques de l'entrevistat/da. Aquesta forma d'entrevista sol·licita una considerable estructuració per part de l'entrevistador/a, principalment en estratègies que

afavoreixin a continuar l'entrevista en el moment que l'individu entrevistat s'allunyi del punt suggerit.

3.4.4. Instruments triats per a la recollida de dades

Els instruments que he triat per a recollir les dades de la meva investigació han estat una entrevista semiestructurada i una enquesta. He decidit fer aquesta recollida a través d'entrevistes i enquestes, perquè considero que són dues perspectives diferents i el resultat i les conclusions que pugui extreure d'ambdues poden aportar-me una resposta molt enriquidora a la meva pregunta d'investigació.

L'entrevista l'efectuaré a tres professionals d'Educació de diferents àmbits i l'enquesta al professorat d'infantil.

Personalment, el tipus d'entrevista que he triat per a formular la del meu treball, és una entrevista semiestructurada. L'escollida de les tres ha estat aquesta, pel fet que les respostes que em proporcionarà aquest mode d'entrevista, són les que necessito per a l'anàlisi i la recollida de dades posterior que vull fer. Per tant, tot i disposar d'un guió, aquest no és estricte, sinó que busco que la persona entrevistada pugui explicar-se d'allò més bé en les preguntes que li realitzaré.

La persona que m'ha validat tant l'entrevista com l'enquesta, és la professional Mireia Calvo Monné, del departament de Psicologia de la Universitat Rovira i Virgili.

3.4.5. Mostra

He planificat la meva investigació de la següent manera: l'entrevista que he comentat que la duré a terme a tres professionals d'Educació diferents, concretament aquests professionals són una psicopedagoga d'una escola, una mestra d'educació infantil d'una altra escola i per últim una psicòloga infantil. L'elecció d'entrevistar a aquestes professionals en especial, és pel fet que penso que són expertes que poden haver-se trobat perfectament amb nens i nenes d'Infantil amb conductes disruptives i per tant, la seva experiència i la visió que poden proporcionar al meu treball, m'ajudarà a contestar la meva pregunta d'investigació.

L'enquesta l'he fet arribar a 112 escoles d'infantil del Baix Camp, Alt Camp i el Camp del Tarragonès, les quals tenen aproximadament 705 professors i professores d'infantil en total i també a les ZER's (*Zona Escolar Rural*) que en són 8 i, tenen

aproximadament 24 professors i professores d'infantil en total. Del total aproximat d'aquest professorat, tant de les escoles d'infantil com de les ZER's, m'han contestat l'enquesta 50 persones.

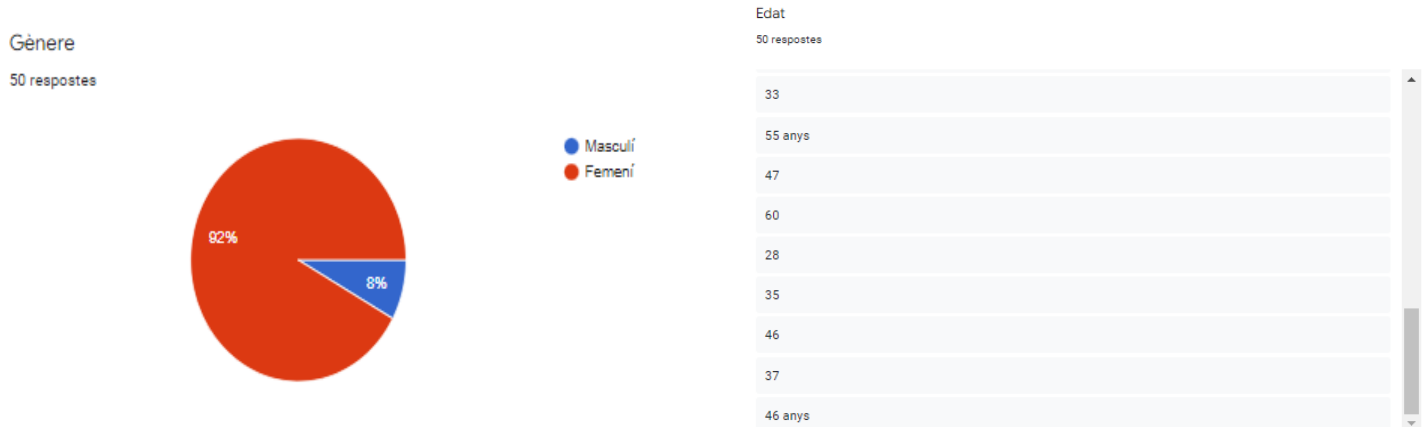
He decidit triar aquesta mostra, perquè d'aquesta manera puc tenir una percepció més àmplia dels distints professors i professores d'Infantil d'aquestes escoles sobre diversos aspectes relacionats amb la meva pregunta d'investigació. He decidit que siguin del Camp de Tarragona, per acotar i centrar-me en determinades escoles, a més a més buscava una zona propera a on visc i el Camp de Tarragona és el més proper, ja que visc a la ciutat de Reus.

Vull remarcar també que les escoles triades són tant públiques com privades, he pres aquesta decisió perquè és una forma de veure si depenent del centre, la resposta dels experts varia o no, doncs potser hi ha igual nombre d'infants amb conductes disruptives a un tipus de centre i a l'altre, o pot ser no, potser hi ha més a un que a l'altre, i llavors el professorat pot dominar més sobre el tema.

3.4.6. Anàlisi i interpretació dels resultats

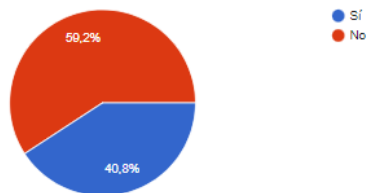
En aquest apartat duré a terme l'anàlisi i la interpretació dels resultats obtinguts de l'enquesta, la qual consta de 16 preguntes i ha estat enviada a un total de 112 escoles del Baix Camp, l'Alt Camp i el Camp del Tarragonès i, a 8 ZER's, sent resposta per 50 professors i professores. Les preguntes de l'enquesta es poden trobar als **annexos** del treball.

Així doncs, a continuació, exposo els resultats en gràfics generats pel Formulari de Google, i a sota d'aquests, la respectiva interpretació que en faig:

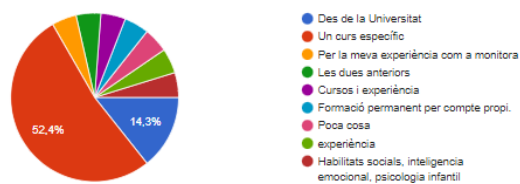
1. Considera que té formació suficient per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives?

49 respostes

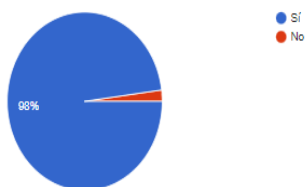
2. Si ha respost que sí a la pregunta anterior, és perquè ha rebut la formació des de la Universitat o ha realitzat algun curs específic que l'ha format per a poder gestionar el comportament disruptiu d'alguns infants?

21 respostes

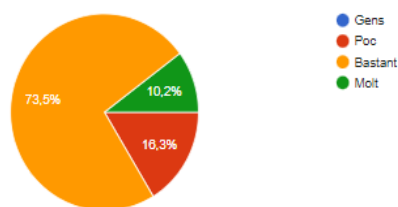
3. Utilitza diverses estratègies metodològiques a l'aula per a poder optimitzar el tracte amb aquests infants?

49 respostes

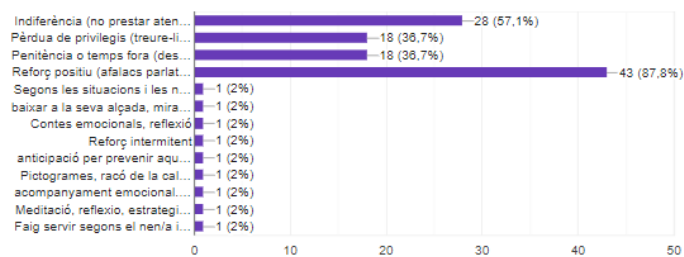
4. En cas que sí, aquestes estratègies metodològiques li han donat bons resultats?

49 respostes

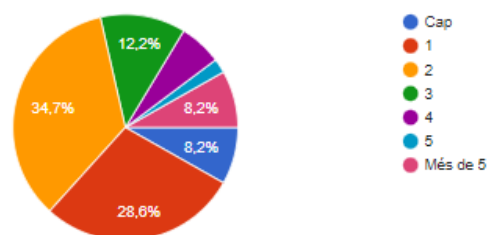
5. Quina de les següents estratègies metodològiques dona ús a la classe? (pot marcar més d'una resposta)

49 respostes

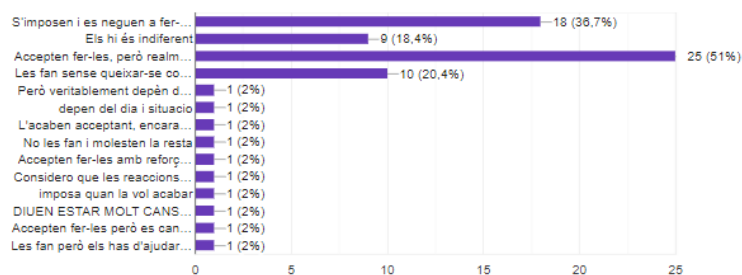
6. Quin nombre d'alumnes té a l'aula amb conductes disruptives en aquest moment?

49 respostes

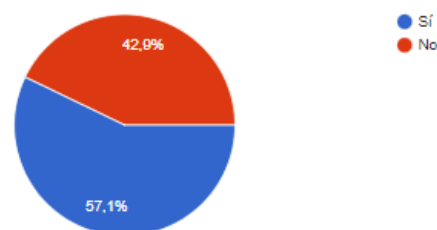
7. Com acostuma a reaccionar aquest tipus d'alumnat davant les activitats educatives que se li proposen fer? Respongui segons el que generalment ha vist o veu actualment a l'aula (pot marcar més d'una resposta)

49 respostes

8. S'ha trobat que en alguna situació aquests alumnes han respost d'una forma molt agressiva?

49 respostes

9. En cas d'haver respost que sí a la pregunta d'abans, què ha fet al respecte?

[Copia](#)

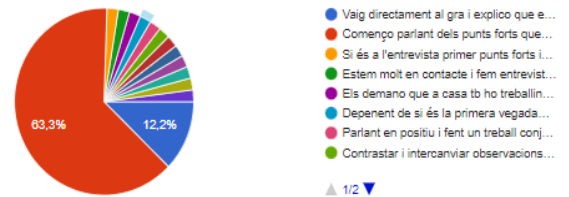
31 respostes

10. De quina manera comunica als pares el mal comportament que presenta el seu fill o la seva filla?

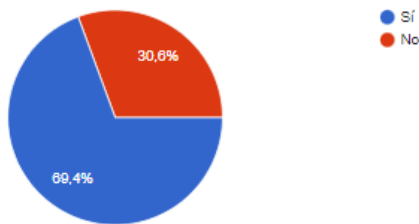
[Copia](#)

49 respostes

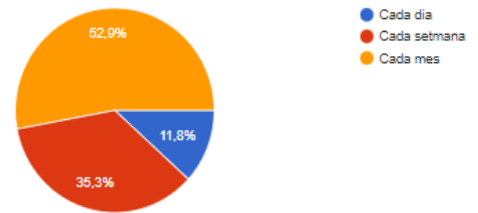
11. Té contacte amb la psicopedagoga del centre?

49 respostes

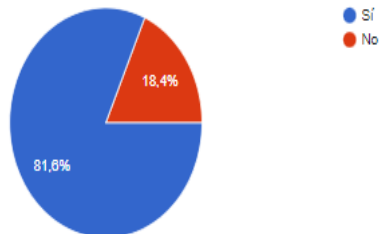
12. Si ha respost que sí anteriorment, amb quina freqüència es comunica amb ella?

34 respostes

13. Hi ha hagut moments en què s'ha sentit desbordat/da com a professional de l'Educació?

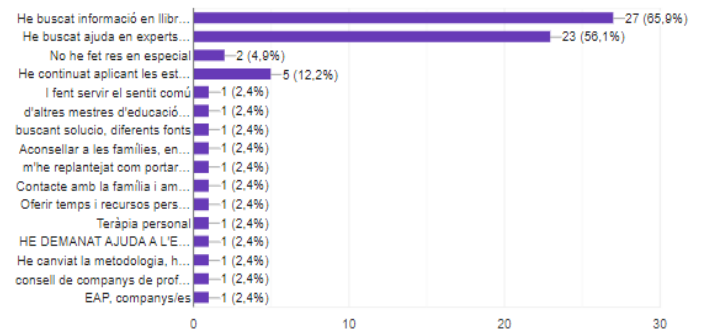
49 respostes

14. En cas d'haver respost que sí en la pregunta anterior, què ha fet per a gestionar-ho adequadament? (pot marcar més d'una resposta)

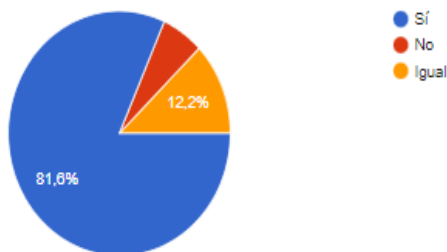
[Copia](#)

41 respostes

15. En els anys que porta en l'ensenyament, pensa que hi ha més infants amb conducta disruptiva actualment que anys enrere?

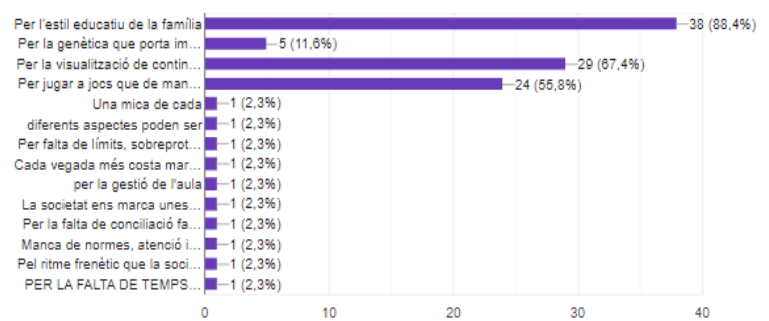
49 respostes

16. Si ha respost que sí a la pregunta formulada abans, perquè creu que pot ser? (pot marcar més d'una resposta)

[Copia](#)

43 respostes

La majoria de professors i professores que han respost l'enquesta, tant de gènere masculí (8%) com de gènere femení (92%), consideren que no tenen formació suficient per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives (59,2%). Els que han respost que sí que tenen formació (40,8%), gran part l'han rebut a través d'un curs específic (52,4%).

Actualment, gran part del professorat (34,7%) té 2 alumnes amb conductes disruptives a la classe. Per optimitzar el tracte amb aquests infants, un 98% del professorat utilitza diverses estratègies metodològiques, afirmant un 73,5% que aquestes els han donat bastant bons resultats. La més emprada és el reforç positiu (87,8%). A l'hora de comunicar aquest comportament als pares, un 63,3% del professorat comença parlant dels punts forts que presenta l'infant i després expressa a la família la mala conducta d'aquest o aquesta a l'aula.

Vull destacar també, ja que considero que és una informació de gran rellevància, que un 81,6% dels i les docents (com es pot apreciar un gran percentatge), hi ha hagut moments en què s'han sentit desbordats/es com a professionals de l'educació. Per a gestionar-ho adequadament, la majoria han buscat informació en llibres o a Internet per a trobar estratègies que els ajudin (65,9%) o han buscat ajuda en experts sobre el tema com ara psicòlegs infantils (56,1%). En els anys que aquests i aquestes porten en l'ensenyament, un 81,6% també, pensen que hi ha més infants amb conducta disruptiva actualment que anys enrere. Gran part creuen que aquest fet és degut a l'estil educatiu de la família (88,4%), a la visualització de contingut inapropiat de la televisió (67,4%) o per jocs que de manera indirecta inciten a tenir una conducta disruptiva (55,8%).

Alhora, és important remarcar també que un 69,4% dels i les mestres, tenen contacte amb la psicopedagoga del centre, en general, cada mes (52,9%). Així doncs, gran part dels i les docents tenen relació amb aquesta professional amb una freqüència regular, per tal de gestionar la problemàtica conjuntament.

Un cop exposats els resultats més rellevants d'algunes preguntes de l'enquesta, anoto que, des del meu punt de vista, les conductes disruptives no és un tema que s'ha de passar per alt, ha quedat demostrat que molts docents s'han arribat a sentir desbordats i no han sabut com actuar, que si sols/es no podem, és necessari i s'ha de buscar ajuda externa, sol·licitant-la per exemple a altres professionals que

dominin sobre la qüestió (psicopedagogs del centre, psicòlegs infantils, etc.). Alhora, és essencial l'ús de diferents estratègies metodològiques, ja que està comprovat que aquestes donen bons fruits a l'aula, sent la més remarcable pels i les docents el reforç positiu (afalacs parlats i d'ullada, satisfacció de la feina, ímpetu, apropament físic...). Entenc que és pel fet que amb aquest tipus d'estratègia, l'infant es pot sentir més valorat i reconegut, sense fer malbé la seva autoestima, perquè a la vegada que és important evitar aquestes conductes, també ho és reconèixer allò que fan bé, no tot és negatiu. Seguint en aquesta línia, també s'ha pogut veure que és essencial en el moment de comunicar aquesta conducta als familiars, parlar dels punts forts que l'infant té, d'allò en què aquest o aquesta ressalta i, després ja es parlarà de la conducta disruptiva que presenta a l'aula i de com buscar una solució conjunta escola i família.

En definitiva, es requereix una formació perquè el professorat adquireixi eines i maneres de poder treballar i gestionar les conductes disruptives que determinats infants poden presentar a l'aula, fomentant així que el clima de la classe sigui l'adequat, que la convivència sigui òptima i que el rendiment tant dels companys com del o la docent, sigui positiu i fructífer.

Tot seguit, faré també l'anàlisi i la interpretació dels resultats obtinguts després d'haver transcrit les respostes de l'entrevista que he efectuat a tres professionals de l'educació diferents, tal com ja he expressat anteriorment: a una professora d'educació infantil, a una psicopedagoga i a una psicòloga infantil.

Començaré exposant les **preguntes comunes** a les tres persones entrevistades. Cada pregunta està posada amb la resposta de la corresponent professional per tal de poder fer una anàlisi més ampla i poder contrastar les semblances i diferències en les seves contestacions. L'anàlisi de les respostes el duré a terme segons la meua perspectiva.

Val a dir que algunes de les respostes han estat resumides, ja que eren massa llargues. Tot i això, a l'apartat d'**annexos** del present treball, es pot veure adjuntada l'entrevista amb les respostes al complet.

Pregunta número 1: què entén per conducta disruptiva?

Resposta professora d'infantil → *Entenc que són aquests nens que mostren poca estima a les normes, no les segueixen, per ells no existeixen, són nens desafiants i a dins de la classe mostren aquest nerviosisme, interrompent constantment a la classe, a la mestra, als companys, són nens que els costa viure en societat.*

Resposta psicopedagoga → *Aquella conducta que s'aparta de la conducta normal i que té la constant de desafiament a l'autoritat.*

Resposta psicòloga infantil → *La conducta disruptiva és aquella conducta que fa que el context quedi malmès d'alguna manera o que la persona senti molt de malestar. Llavors, normalment en una classe, les conductes disruptives són aquelles que fan que el ritme de la classe es vegi perjudicat d'alguna manera. És a dir, un nen que tingui una conducta disruptiva farà que els altres s'engresquin, farà que els altres ja no escoltin, centrin l'atenció en aquell nen en concret, mimetitzin amb aquests nens i ja tots facin conducta disruptiva. La conducta disruptiva és això, qualsevol conducta que malmeti o que danyi o que desestabilitzi la classe, consegüentment la conducta disruptiva que la fa el nen, allò expressa malestar d'alguna manera també, això seria la número 1.*

El que puc extreure d'aquestes respostes i el que m'ha cridat l'atenció, és que tant la professora d'infantil com la psicopedagoga, han parlat de la paraula “desafiar”, és a dir, que associen la conducta disruptiva amb el comportament desafiant. I no van gens desencaminades, és un comportament molt típic d'aquesta, ja que com he explicat al Marc Teòric del meu treball, aquests infants utilitzen constantment la provocació.

Alhora, la professora d'infantil i la psicòloga infantil, coincideixen que aquest tipus de conducta afecta la dinàmica de la classe, pel fet que sense adonar-te, se centra pràcticament tota l'atenció en aquesta conducta, ja sigui per part dels companys i les companyes com del professor o professora.

Pregunta número 2: per quins motius els nens i les nenes poden tenir conductes disruptives? Quin tipus hi pot haver?

Resposta professora d'infantil → *Potser per diferents causes, encara que a vegades potser no hi ha una causa evident, però podria ser per famílies desestructurades (separacions, males relacions amb pare i mare), també que no han sabut posar-los unes normes, uns hàbits a casa, ja sigui perquè és fill únic i no han tingut uns altres exemples amb els altres fills, o per poc temps, dedicació, aquests nens potser han tingut poca dedicació amb les seves famílies, no els han dedicat prou temps, llavors s'han hagut de buscar una mica així la vida.*

Sobretot el de no seguiment de les normes, interrompre classe, desafiar a la mestra, no relacionar-se correctament amb els nens, no saber compartir, escoltar als altres, voler ser el protagonista sempre, cridar l'atenció constantment.

Resposta psicopedagoga → *Els motius poden ser diversos: problemes emocionals, cerca de límits, crida d'atenció, algun trastorn...*

Trobem que s'enfaden, que es neguen a treballar, rebequeries, peguen, esgarrapen o mosseguen als companys, prenen les joguines, interfereixen en el joc dels companys, interrompen la dinàmica de l'aula, fan sorolls, treuen la llengua, fan ganyotes, uses males paraules, no s'asseuen.

Resposta psicòloga infantil → *Els nens poden tenir conductes disruptives per diversos motius, un d'ells són qualsevol diagnòstic que sigui com un trastorn d'aprenentatge o un trastorn de l'ansietat, llavors tot això pot fer que en una classe es creïn conductes disruptives. Fora dels trastorns, les altes capacitats també podrien generar o generar alguns dels factors que poden influir en el fet que la persona tingui conductes disruptives.*

Poden ser moltes coses, les més generals cridar, molestar, interrompre a un professor, aixecar-se contínuament, poden ser conductes més agressives com pegar, sortir de classe, un comportament desafiador, dèspota, contra l'autoritat.

La professora d'infantil i la psicopedagoga mencionen el tema dels límits com a un possible motiu perquè es produeixin les conductes disruptives, i és que al final jo també penso que si els límits i les pautes que es donen als infants no són clares, poden perjudicar a la manera d'interactuar i de respondre al seu entorn, creant confusió i no sabent amb seguretat com han de comportar-se adequadament. També vull destacar que la psicopedagoga i la psicòloga infantil, van més enllà i parlen dels trastorns, els quals no són mencionats en cap moment per la professora d'infantil. Aquest fet pot ser degut a què en l'àmbit de la psicopedagogia i de la psicologia, és comú veure aquest tipus de casos. M'agrada que hagi sortit aquesta paraula, perquè considero que és cert que darrere d'una conducta disruptiva, pot haver-hi alguna cosa més, pot ser un senyal d'alerta i, per tant, no s'han de passar per alt.

Pregunta número 3: quins creu que són els factors de risc de les conductes disruptives? I les característiques que aquestes presenten?

Resposta professora d'infantil → *Que siguin nens que quan creixin els hi costi adaptar-se a la societat, nens que es pensen que poden fer el que volen, que no hi ha normes, etc. Sobretot són conductuals, de mals comportaments.*

Resposta psicopedagoga → *En general no tenir límits clars a la família ni rutines establertes. Aquestes milloren amb el treball conjunt amb la família. També poden*

ser que sigui un símptoma d'un trastorn com TDH, TEA d'alt rendiment (Asperger), Trastorn de la conducta, Trastorn negativista desafiant. També pot ser que hi hagi un retard del llenguatge i la dificultat en la comunicació genera aquestes conductes.

Resposta psicòloga infantil → *Doncs, poden ser trastorns d'aprenentatge, trastorns mentals o context no favorable o un diagnòstic que no s'hagi dut a terme, o sigui que el nen tingui alguna cosa i no s'hagi diagnosticat, això fa que pot ser el que s'està fent, perjudica més que una altra cosa. El tema emocional també, si no està ben orientat, també pot ser que sigui un factor de conductes disruptives o trastorns que ja estan diagnosticats, però que dins de l'aula no es donen importància i, per tant, poden ser que també generin conductes disruptives.*

Que xerren, que desafien l'autoritat, no compleixen normes i són reactives, és a dir, que són molt poc racionals, que reaccionen al que hi ha.

Tant la professora d'infantil com la psicòloga, esmenten que els infants que presenten conductes disruptives, es caracteritzen per no complir normes, referint-se que aquests acostumen a anar a la seva i a marcar i seguir les seves pròpies normes, les quals no són les adients per conviure en societat.

Alhora, mentre que la professora d'infantil relaciona les conductes disruptives amb els mals comportaments, la psicopedagoga i la psicòloga infantil, ho relacionen amb els trastorns, com a l'anterior pregunta, insinuant que aquests poden ser un símptoma o una causa de les conductes disruptives.

Vull destacar que la psicòloga infantil parla del tema emocional com a un factor de les conductes disruptives també. Les emocions per a mi és una qüestió que sempre m'ha cridat l'atenció i que considero que és molt important i que s'ha de tenir en compte, ja que no saber gestionar-les adequadament des d'edats primerenques, pot portar a problemàtiques més greus en el futur de l'infant.

Pregunta número 4: en general, quines eines considera que s'utilitzen per a tractar les conductes disruptives?

Resposta professora d'infantil → *A part de molta paciència, jo el que faig és donar-li protagonisme al nen, dedicant-li més atenció i valorant molt les actituds positives que al llarg del dia pot tenir, perquè no tot és dolent, llavors quan alguna cosa ho fa bé, doncs se li valora el màxim, donar-li càrrecs perquè se senti important, intentar que cada setmana tingui una responsabilitat a la classe, etc.*

Resposta psicopedagoga → *A infantil intentar ajudar al nen a calmar-se amb el racó de la calma, posar paraules a les emocions, ensenyar l'estratègia parar, pensar i actuar, estructurar molt bé l'aula i seguir rutines, mantenir els límits clars.*

Resposta psicòloga infantil → *Dins una aula normalment es fan Plans Individualitzats, però això s'ha de mirar cada alumne, perquè clar cada conducta disruptiva, té una causa diferent, llavors és esbrinar la causa per a poder baixar la freqüència o la intensitat o inclús eliminar la conducta disruptiva en si. Quan hi ha conductes disruptives a la meua sessió, com només estic jo i el nen, és difícil que passi alguna cosa, perquè ho tinc molt controlat, llavors si hi hagués alguna cosa, doncs canvio de sala, canvio d'ambient..., treballem igual, però d'una altra manera.*

En aquesta pregunta es pot comprovar que les tres respostes són molt diferents, ja que cadascuna ha aportat eines molt diverses i riques a la vegada, sent totes aquestes igual de vàlides. Es pot veure, doncs, que no hi ha una recepta màgica per a tractar amb els infants amb conductes disruptives, sinó que cada professional, des del seu vessant, utilitza aquelles que coneix i que generalment li han donat bons resultats. M'ha sobtat la resposta de la psicopedagoga, quan ha parlat de "l'estratègia parar, pensar i actuar". No l'havia sentit mai abans, i trobo que és una estratègia que pot ser molt funcional i fructífera, pel fet que són tres passos primordials per a no respondre d'una manera impulsiva. Ensenyes als infants la importància de pensar abans de fer o dir alguna cosa que pot fer mal o ser nociva per a una altra persona o per al seu propi entorn.

Pregunta número 5: creu que aquest comportament que alguns infants presenten és de tipologia greu? SÍ () NO (). En cas d'haver respost que sí, per què ho creu?

Resposta professora d'infantil → *És clar, els nens que presenten aquesta tipologia, jo trobo que amb els anys empitjoren, si no tenen un tractament específic i no han estat detectats quan són petits, llavors de grans la cosa es complica. Tenim una classe d' AIS (Aula Integral de Suport) i la majoria de nens que hi van és per causa conductual, són nens que no tenen normes i els problemes venen com més gran pitjor.*

Resposta psicopedagoga → *Sí, perquè en el moment que aquesta conducta interfereix en els aprenentatges i les relacions socials, provoca efectes greus en la*

relació de l'alumne amb l'entorn. Cal atendre aquesta conducta i no quedar-se en l'expressió que són coses de nens.

Resposta psicòloga infantil → *N'hi ha que sí, jo diria que greu és una agressió física o verbal. Hi ha conductes disruptives de tots els nivells. És en funció del trastorn que tingui al darrere, si són coses que no hi ha com un supertrastorn, no seran hipergreus, seran més o menys controlables, amb unes adaptacions metodològiques, però si realment hi ha un trastorn darrere i aquest trastorn, imagina't que s'ha de medicar i no ho fa pel que sigui, llavors sí que poden ser greus. Jo he tingut nens que han pegat i han tirat coses al cap de l'altre, això no obstant, perquè realment hi havia alguna cosa allí que no estava ben resolta, així i tot, amb medicació inclús, aquests extrems hi són.*

Com es pot veure en les respostes de les tres professionals, totes afirmen que sí que és una conducta greu, la qual s'ha d'atendre i no fer com qui no veu, inclús la professora d'infantil i la psicòloga, van més lluny i mencionen fins i tot, la necessitat de tractament o medicació.

Vull remarcar l'expressió que ha donat la psicopedagoga “i no quedar-se en l'expressió que són coses de nens”, perquè és una expressió que he sentit molts cops, i mai he estat d'acord. Sempre he pensat i penso, que dient això se li treu importància i no es presta atenció a conductes dels infants, que poden ser rellevants i portar un missatge important darrere.

Pregunta número 6: considera que els i les mestres tenen la suficient formació per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives a l'aula? SÍ () NO (). Per què ho considera així?

Resposta professora d'infantil → *No. Jo actualment que ja porto en aquesta professió 20 i tants d'anys, considero que no estic formada, que no he fet cursos dirigits en aquest vessant, o no m'he informat tampoc, només del que he pogut anar llegint d'articles per Internet...*

Resposta psicopedagoga → *És difícil generalitzar. Hi ha mestres que tenen l'habilitat i la fortalesa per gestionar aquestes conductes i a d'altres els falta la formació i l'entrenament pràctic. A infantil ajuda molt l'assessorament del CDIAP (Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç) i el treball conjunt amb la família.*

Resposta psicòloga infantil → *Jo, els que m'he trobat, en general bastant bé, vull dir que parlant-ho amb l'equip multidisciplinari o amb mi, sí que tenen estratègies,*

en general sí, les òptimes pot ser no, però en general jo els que he parlat sí. Pot ser com a formació teòrica no, tanmateix, jo els que m'he trobat tenen ganes i sí que tenen alguna estratègia.

Ho considero així, perquè em baso en els que he parlat i tingut tracte jo, però això és una cosa molt personal i subjectiva, no puc sortir d'aquí, perquè objectivament jo no ho sé, no estic dins d'una escola.

En aquesta pregunta m'ha sobtat moltíssim les respostes que m'han donat, ja que la psicopedagoga i la psicòloga infantil, basant-se en la seva experiència, sí que consideren que hi ha docents que tenen estratègies. En canvi, la pròpia professora d'educació infantil que porta 20 anys de professió, no creu que tingui la formació necessària per a tractar amb les conductes disruptives que presenten aquest tipus d'infants. Vull destacar sobretot la resposta de la professora d'educació infantil, ja que són 20 anys de professió, i tot i això, encara no considera que estigui formada, això ens dona a veure que falten eines i recursos per a tractar amb aquests infants i que és necessària una formació que ajudi a adquirir-los.

Pregunta número 7: quina és o hauria de ser aquesta formació?

Resposta professora d'infantil → *Una formació específica al llarg del curs unes sessions al mes. A més a més, hauria de ser un curs que tu poguessis explicar el teu cas i que ells et donessin respostes pràctiques, no teoria, d'això t'hi pots informar per Internet, el que necessitem són casos pràctics, perquè nosaltres a la classe ens trobem casos pràctics i reals, llavors volem també solucions pràctiques i reals, que les puguis aplicar.*

Resposta psicopedagoga → *Més que una formació en general, fa falta un assessorament, ja que les causes poden ser moltes, i cada nen és un món. No pots bombardejar als mestres amb formació de trastorns de la conducta, de TEA (Trastorn de l'Espectre Autista), de trastorn del llenguatge... cal algú que els ajudi a buscar solucions als problemes que tenen a l'aula. Aquest és el millor aprenentatge.*

Resposta psicòloga infantil → *Potser, hauria de ser una formació més a nivell quins trastorns, quines patologies, quins trets de la personalitat, fan que la persona sigui més propensa a tenir conductes disruptives. Jo crec que seria enfocat més com el background (fons) del que els trastorns o certs trets de la personalitat poden provocar.*

En les respostes de la psicopedagoga i la psicòloga infantil, es veu clarament el contrast de les visions que aquestes tenen respecte a la pregunta que els he plantejat. La psicopedagoga, per la seva part, creu que no és necessari omplir d'informació sobre els diversos trastorns al professorat, esmentant la utilitat d'un assessorament i, en canvi, la psicòloga infantil, enfoca la formació del professorat cap a conèixer els trastorns i el que aquests poden provocar. Des de la meua perspectiva, em sembla necessari tenir un mínim de coneixement dels diversos trastorns que poden presentar els infants i les conductes que es poden derivar d'aquests, així com saber d'alguna estratègia per a poder gestionar-ho bé a l'aula. Alhora, és veritat el que comenta la psicopedagoga, que el professorat el que necessita és ajuda per a buscar solucions a les dificultats que tenen a la classe, pel fet que ja són problemes que necessiten un tipus d'intervenció més personalitzada.

Pel que fa a la professora d'infantil, la seva demanda de formació em sembla realment significativa i funcional, ja que sempre he pensat que quan aprens a partir de casos pràctics i, per tant, d'una manera més vivencial, el coneixement que adquireixes és més durador i m'atreveria a dir que és l'ideal, interioritzant tots els conceptes molt més a fons. Així doncs, l'aplicació pràctica d'aquest aprenentatge a l'aula, sempre serà més correcte i adequat.

Pregunta número 8: on es pot rebre aquesta formació? UNIVERSITAT () CURS ESPECÍFIC () ALTRES (). En cas de respondre altres, explicar-ho.

Resposta professora d'infantil → *Considero que amb un curs específic ja és suficient.*

Resposta psicopedagoga → *No, la universitat està molt lluny de l'aula. Cal assessorament per cada nen.*

Resposta psicòloga infantil → *A veure, hi ha cursos, a l'Integratek² per exemple, que et diu de cada trastorn una mica com actuar, és per mestres, psicòlegs, etc. L'Integratek està molt bé, hi ha cursos amb TDA-H, amb dislèxia, amb TEA, que un TEA pot donar moltes conductes disruptives. Llavors, jo diria l'Integratek, que són cursos específics. La Universitat doncs ho desconec, d'entrada crec que la URV no té res, però no ho sé. L'únic que sé segur és l'Integratek, perquè són els cursos que he fet jo i estan bastant bé, són de Sant Joan de Déu, vull dir, allí és bastant pràctic.*

² Cursos en línia de formació per a docents i professionals de l'educació.

La professora d'infantil i la psicòloga, ens comenten que aquesta formació es pot rebre realitzant un curs específic, mentre que la psicopedagoga, ens parla del requeriment d'un assessorament, tot remarcant que la Universitat la veu molt lluny de l'aula. És cert que el fet d'assessorar, en general, per qualsevol aspecte de la vida, és vital i tothom en algun moment necessita un assessorament, per això, penso que un assessorament per al professorat pot ser una formació excel·lent per a aquest. Pel que respecta a la Universitat, si que és cert que està lluny de les aules, però jo personalment penso que és important que en les assignatures que s'implementen a la Universitat, es tingui en compte aquesta formació, com per exemple a l'assignatura de Trastorns i Dificultats d'Aprenentatge que s'efectua en el 2n curs de la carrera d'Educació Infantil, on es parla dels trastorns de la conducta. En adquirir aquests coneixements, pots tenir-los al teu abast i aplicar-los quan exerceixis com a docent.

La psicòloga infantil, fins i tot profunditza i esmenta els cursos de l'*Integratek*, els quals jo personalment desconeixia, i m'ha sigut de gran utilitat que els mencionés, ja que així tinc la possibilitat de fer-los i formar-me jo també com a futura docent que seré.

Pregunta número 9: pensa que és important que el professorat rebi aquesta formació? SÍ () NO (). Per què?

Resposta professora d'infantil → *Sí, és important, perquè és la realitat que ens trobem a l'aula, vull dir a l'aula, et pots trobar un o dos casos evidents amb aquestes conductes, per tant, hem de tenir una ajuda nosaltres. I a vegades et trobes que no tens ajuda ni de l'EAP (Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica), perquè clar venen una vegada cada X temps, no t'informen, no et donen solucions, necessites ajuda exterior.*

Resposta psicopedagoga → *L'assessorament és molt important, en una escola inclusiva, i pensant que no tenim molts recursos i situacions molt canviant, cal ajudar al mestre a resoldre els problemes del dia a dia. Les formacions són molt teòriques, cal trepitjar l'aula amb el docent i els infants. Cal considerar que no sol un nen té un problema, les aules s'han de gestionar amb mils de problemes. Millor l'assessorament.*

Resposta psicòloga infantil → *Home sí, perquè com més sàpigues, millor, per fer un millor abordatge a l'alumne.*

Totes tres coincideixen que sí que és rellevant aquesta formació per part del professorat, resposta amb la qual estic 100% d'acord. La psicopedagoga i la mateixa professora recalquen que els docents han de tenir una ajuda.

Vull ressaltar dues respostes, una que ha donat la professora d'infantil i l'altra la psicopedagoga.

D'una banda, m'ha sorprès la manifestació de la professora respecte que no sent que rebi ajuda per part de l'EAP en aquest aspecte i, per tant, reclama ajuda exterior. Penso que és molt dur sentir-te sol/a per a tractar amb aquests infants que necessiten un altre tipus d'atenció i no sentir-te acompanyat per equips experts i coincideixo que cal ajuda exterior.

D'altra banda, m'ha agradat l'expressió que ha donat la psicopedagoga "cal trepitjar l'aula amb el docent i els infants", i és que és veritat, ja que al final és allà on està la problemàtica i és des d'allà l'única manera de veure què està passant realment, analitzar la situació i buscar estratègies per aplicar a l'aula i donar resposta a les conductes d'aquests infants. Per tant, penso que una formació òptima del professorat hauria d'encarar-se cap a un vessant pràctic.

Pregunta número 10: es demana de la vostra intervenció per a gestionar aquest tipus de conductes? SÍ () NO (). En cas que sí, de quina manera intervé?

Resposta professora d'infantil → *Sí, tu com a tutora ets la responsable de tot el grup, i et trobes amb aquestes conductes i les has de resoldre tu mateixa, llavors clar has d'estar al 100% amb aquell nen, i has de parlar molt amb la família, hi ha d'haver una bona relació amb aquesta i implicar-la, i treballar conjuntament amb la família, perquè si no, no s'arregla, ja que clar si jo no li deixo passar un límit i a casa passa aquell límit, llavors no estem fent res, es necessita molt l'ajuda de la família, a vegades la família doncs no ho veuen tant. Per això, s'ha de parlar molt amb la família i anar a una.*

Resposta psicopedagoga → *Si, escoltant a la tutora, observant a l'aula, recomanant pautes i si cal derivant a l'infant a un servei extern (EAP o CDIAP, o un centre privat). Després en fem seguiment.*

Resposta psicòloga infantil → *Sí, jo treballo en l'àmbit privat, llavors sí, i amb els nens que porto normalment soc jo qui contacto amb el professor per saber com està i per poder coordinar i ajudar. Si el professor està molt disposat, sí que arribem a una coordinació i busquem mètodes, normalment sí. També treballo a una altra escola perquè porto alguns nens i alguna vegada he anat a fer*

dinàmiques, o parlo amb els professors, faig coordinació amb els professors i amb els pares i després també li dic al professor unes pautes a seguir amb aquest nen a escala conductual. No tothom per defecte ho demana, però la majoria sí, jo crec que hi ha més que abans, jo fa com a quinze anys que treballo, doncs ara molt més que abans, s'ha normalitzat tot una mica més.

En aquesta pregunta es pot comprovar clarament que es necessita la intervenció de les tres professionals i que la manera de fer-ho, segons l'àrea de professionalitat que posseeixen, és molt diferent.

Des del meu punt de vista, em sembla que és molt important, com bé diu la professora d'infantil, que tant aquesta com la família vagin a una, ja que si els límits no són els mateixos i no estan clars per ambdues parts, l'infant es pot confondre i la conducta d'aquest en lloc de millorar, és possible que empitjori. Així doncs, vull remarcar la importància de parlar-ho amb la família i que aquesta entengui bé la situació del seu determinat fill o filla, per a poder ajudar i beneficiar-lo.

Al mateix temps, considero que és fonamental que el professorat estigui disposat per arribar a una coordinació i buscar com gestionar-ho (en el cas de la professora que he entrevistat, ho està), tal com esmenta la psicòloga, que és el que es dedica a fer amb el professorat que està disposat a rebre ajuda. És molt bo i prometedor que com a psicòloga que fa quinze anys que treballa, vegi que aquest tema s'ha normalitzat, perquè això significa que no es veu com un tema allunyat de la realitat, es reconeix i cada cop s'està més disposat a actuar i buscar solucions.

La intervenció de la psicopedagoga, com es pot observar, és més metòdica, en el sentit que segueix com una sèrie de passos per a procedir i conduir aquest tipus de conductes. Ressalto que aquesta té contacte amb els tutors/es de la classe, igual que la psicòloga infantil, però amb les famílies no intervé, en canvi, la professora d'infantil i la psicòloga sí que tracten amb les famílies. La psicòloga actua amb ambdós contextos.

Tot seguit, mostraré les **preguntes específiques** que he formulat per a cada professional, és a dir, preguntes concretes i diferents, enfocades segons l'àrea que cada professional domina. En aquest cas, anotaré el llistat de preguntes que vaig fer a cada professional i posteriorment escriure la meva anàlisi de les respostes de manera global, remarcant aquells aspectes que més m'han cridat l'atenció o que considero que són importants de destacar, allò que m'ha trencat creences o esquemes, si hi ha alguna visió que m'ha semblat innovadora, etc. Les tres

entrevistes senceres amb les seves respostes, es poden trobar als **annexos** del treball.

PREGUNTES ESPECÍFIQUES A LA PROFESSORA D'EDUCACIÓ INFANTIL

Pregunta número 1: en el vostre transcurs com a professora d'infantil, s'ha trobat amb molts casos d'infants que manifesten aquest tipus de conducta? SÍ () NO ().

Quin tipus de conductes s'ha trobat de manera més freqüent?

Pregunta número 2: és necessari utilitzar diverses estratègies metodològiques a la classe per a poder tractar d'una manera òptima amb aquests infants? SÍ () NO ().

Si és que si, detalli el perquè. Quines són les que té tendència a utilitzar?

Pregunta número 3: quins resultats donen aquestes estratègies metodològiques quan les apliques a l'aula?

Pregunta número 4: quines són les estratègies metodològiques més efectives o que més s'empren a la classe amb aquest tipus d'infants?

Pregunta número 5: per què creu o no important donar ús d'aquestes estratègies metodològiques?

D'aquesta entrevista, m'han semblat molt interessants les estratègies metodològiques que en la pregunta 2 ha explicat que té tendència a utilitzar a l'aula. Aquesta explica que ella no utilitza premis, sinó que opta per atorgar responsabilitats a aquests infants i així, a través d'aquestes, vegin que cal seguir unes normes per a poder desenvolupar correctament la responsabilitat que se li ha encarregat. Ho veig una molt bona manera perquè prenguin consciència que a la societat hi ha un seguit de normes que s'han de seguir per a poder conviure adequadament. Alhora, comenta que veu útil usar l'estratègia de no fer-los cas si volen cridar l'atenció, si no entorpeixen greument la classe. Estic molt d'acord amb aquesta estratègia, ja que normalment el que busquen amb aquestes conductes és cridar l'atenció, i si constantment se li dona, la conducta mai desapareixerà. També m'ha agradat i vull destacar que fa servir la tècnica del ioga amb tot l'alumnat, per rebaixar l'activitat del pati, afavorint així que les actituds siguin calmades.

En la pregunta 3 m'ha sobtat la resposta que m'ha donat, ja que pensa que una mestra sola no pot arreglar aquest tipus de conductes, referint-se a casos greus, i demana l'ajuda exterior. És veritat, basant-me en la meva experiència de les

pràctiques d'aquest any, que és molt difícil de gestionar-ho sense experts que t'assessorin i et donin un cop de mà.

I, per últim, de la pregunta 4, ressaltó una frase que ha dit “valorar molt el que fa bé”. Considero que amb els infants que presenten aquestes conductes, s'acostuma a veure allò que fa malament, però costa veure aquelles coses que fa bé, i al final no tot és dolent. Com a mestra, s'ha de tenir la capacitat de veure i remarcar allò que es fa bé, per potenciar aquestes bones conductes, i no les dolentes. D'aquesta pregunta també destaco una visió que m'ha semblat molt innovadora, que és l'ús de l'estratègia *Mindfulness*, per a treballar la relaxació amb els infants, donant a veure que és una professora que està actualitzada, que s'informa i que coneix estratègies efectives per emprar-les al món de l'Educació.

PREGUNTES ESPECÍFIQUES A LA PSICOPEDAGOGA

Pregunta número 1: és necessari utilitzar diverses estratègies metodològiques a la classe per a poder tractar d'una manera òptima amb aquests infants? SÍ () NO (). Si és que sí, expliqui el perquè.

Pregunta número 2: vostè assisteix personalment a l'aula per aplicar aquestes estratègies metodològiques o li explica al o la mestra el que ha de fer i aquest o aquesta ho fa?

Pregunta número 3: en cas que a la pregunta anterior hagi respost que aplica vostè mateixa les estratègies metodològiques a l'aula, quins resultats donen aquestes estratègies metodològiques quan les aplica a l'aula?

Pregunta número 4: quines són les estratègies metodològiques més efectives o que més s'empren a la classe amb aquest tipus d'infants?

Pregunta número 5: per què creu o no important donar ús d'aquestes estratègies metodològiques?

Pregunta número 6: què fa vostè davant aquestes conductes? Com les detecta?

Pregunta número 7: un cop detectades, com ho comunica als pares? Què fan els pares quan se'ls hi diu?

Pregunta número 8: per què pensa què és important el paper d'una psicopedagoga al centre?

Pregunta número 9: com ho treballa amb els tutors i les tutores que compten amb infants disruptius a la classe?

De la present entrevista, m'ha cridat l'atenció i m'ha agradat que en la resposta de la pregunta 1, sobre les estratègies metodològiques, ha mencionat les mesures universals, especificant que es poden aplicar a tot l'alumnat. Trobo que les mesures universals, fomenten la inclusió i tots els nens i les nenes es poden beneficiar de la multitud d'avantatges que aquestes aporten a l'aprenentatge.

De la pregunta 2, vull dir que m'ha trencat creences la resposta que m'ha donat, ja que jo pensava que la psicopedagoga sí que assistia personalment a l'aula per aplicar les estratègies, però m'ha explicat que ella el que fa és explicar-li a la mestra i després d'un temps supervisa la seva efectivitat.

De la pregunta 4, destaco dos aspectes que la psicopedagoga ha donat en el seu feedback. Un d'ells és l'ús de normes amb pictogrames, un recurs que sempre he pensat que és molt positiu i efectiu, ja que ajuden a transmetre el missatge que vols donar als infants d'una manera atractiva, visual i adaptada a l'edat d'aquests i aquestes. L'últim aspecte que remarco és que fa referència que no se'ls ha de renyar constantment, i és veritat que la primera actuació inconscient que surt és aquesta, però penso que d'alguna manera intervenint així, indirectament estàs reforçant la conducta de l'infant, ja que en part el que busca és cridar l'atenció i renyant-lo se li dona aquesta atenció que ell vol. La millor opció és provar i aplicar diverses estratègies metodològiques que se sàpiga que són eficaces i que donen bons resultats.

PREGUNTES ESPECÍFIQUES A LA PSICÒLOGA INFANTIL

Pregunta número 1: quin tant per cent dels vostres pacients en edat de 3 a 5 anys venen a la consulta per conductes disruptives a l'aula?

Pregunta número 2: a què és degut aquest comportament?

Pregunta número 3: quines són les eines més habituals que vostè empra per ajudar-los?

Pregunta número 4: aquestes eines metodològiques que empra per ajudar-los, es poden aplicar a l'aula? SÍ () NO (). De quina manera es poden aplicar per tal que sigui efectiu?

Pregunta número 5: per tant, vostè està en contacte amb les tutores que tenen infants amb conducta disruptiva a l'aula? SÍ () NO (). Si és que sí, cada quant?

Pregunta número 6: quin paper tenen els pares davant d'aquestes conductes que presenten els seus respectius infants?

D'aquesta última entrevista, vull expressar que la resposta que la psicòloga infantil m'ha proporcionat a la pregunta 1, m'ha trencat una mica els esquemes, en el sentit que m'ha explicat que ella té molt pocs infants de 3 a 5 anys que vagin a la consulta, té a partir dels 7 anys, més o menys. De 100 pacients que aproximadament té, només tres o quatre estan dintre la franja d'edat de 3 a 5 anys, els pocs que té és perquè tenen altes capacitats, algun retard maduratiu..., a no ser que sigui molt greu, m'ha exposat que no ho treballa amb aquesta edat. També m'ha comentat que tan petits el treball que fa acostuma a ser amb els pares. M'ha xocat, perquè jo personalment m'esperava que dintre la franja d'edat de 3 a 5 anys, em digués una xifra de pacients molt més gran de la que m'ha dit. El que no m'ha sobtat és que el treball sigui més a escala de pares, pel fet que en ser tan petits, entenc que primer la feina està en el context més immediat dels infants i, posteriorment, hauran de posar-la en pràctica amb els seus respectius fills i filles.

Una altra resposta que m'ha trencat esquemes també, és la de la pregunta 4, ja que m'ha dit que a l'aula no ho treballa, que tan petits és qüestió de ficar límits per part dels pares. Jo pensava que tot i treballar-ho principalment a la seva consulta, també es podien emprar aquestes eines metodològiques a l'aula, però es veu que no, perquè la seva ajuda en aquest tipus de conductes està més enfocada a parlar i posar límits conjuntament amb els pares.

Per acabar, vull posar èmfasi en una part de la resposta a la pregunta 6, en la qual la psicòloga manifesta que la funció que tenen els pares és estimular moltíssim. Remarca molt l'estimulació i m'ha agradat, ja que és una paraula que considero que porta molt de significat darrere i, que és important que des de ben petits el context familiar estimuli als més petits i les més petites, ajudant-los així a activar els instints innats que aquests tenen ja de per si.

3.4.7. Conclusions

Per concloure amb aquest treball, vincularé els objectius proposats amb els resultats adquirits mitjançant les entrevistes i l'enquesta per observar si aquests s'han assolit o no.

Primerament, l'**objectiu general 1** és: saber que s'entén per conducta disruptiva i veure quins són els principals autors que han escrit sobre aquesta. S'ha aconseguit cercant informació sobre la definició al diccionari català **DIEC2** i al castellà de la **RAE** i buscant sobre els tres principals autors que han expressat la seva definició d'aquesta conducta.

Respecte als **objectius específics** que d'aquest primer general es desprenen que són **objectiu específic 1**: veure que han escrit els principals autors sobre el comportament disruptiu a l'aula, s'ha assolit gràcies a les aportacions dels importants autors: Antonio García Correa, Pedro Uruñuela Nájera i Pedro Jurado de los Santos; **objectiu específic 2**: conèixer quins són els factors de risc que deriven de les conductes disruptives; aconseguit a partir d'un article de Mourad Ali Eissa Saad i d'un llibre de l'autor Jesús Garanto Alós, citats ambdós a les referències del treball; i **objectiu específic 3**: descobrir les principals característiques del comportament disruptiu, obtingut a través d'un article del mencionat anteriorment autor Correa, el qual descriu aquestes en funció del període formatiu, citat a les referències també.

Així doncs, l'assoliment d'aquest objectiu s'ha donat fins al punt de poder aprofundir i conèixer diferents definicions de conducta disruptiva manifestada per autors importants i pels diccionaris coneguts en les dues llengües oficials reconegudes, en què consisteix i quins trets concrets destaquen en aquesta i per quins diversos motius es poden produir.

Tot seguit, l'**objectiu general 2** és: conèixer quines són les eines que utilitza el professorat per tractar amb infants que presenten conductes disruptives a l'aula i si aquestes són suficients. Aquest s'ha assolit mitjançant la realització d'entrevistes a tres professionals de l'educació i d'una enquesta traslladada al professorat d'infantil de distintes escoles.

Quant als **objectius específics** que d'aquest segon general es deslliguen que són **objectiu específic 1**: descobrir quina és la formació del professorat per atendre a aquests infants; s'ha obtingut a partir de les respostes de les diferents entrevistes i de l'enquesta; **objectiu específic 2**: identificar les estratègies metodològiques que s'empren a la classe, s'ha aconseguit com l'anterior a través de les respostes de les diferents entrevistes i de l'enquesta; i **objectiu específic 3**: analitzar les respostes obtingudes de les entrevistes a la psicopedagoga i a la psicòloga per tal de veure quina és la relació entre el treball d'aquestes i el de la professora d'infantil, s'ha

pogut demostrar gràcies a la informació que he pogut extreure després d'haver efectuat les entrevistes.

Per tant, l'assoliment del present objectiu s'ha dut a terme fins al punt de descobrir quina és la formació que posseeixen els i les docents des del seu propi punt de vista i, des de la perspectiva també d'una psicopedagoga i d'una psicòloga així com conèixer les estratègies metodològiques que més ús se li dona a l'aula i l'efectivitat d'aquestes. Al mateix temps, s'ha pogut evidenciar, amb les tres entrevistes, la funció que cada professional té respecte a les conductes disruptives segons l'àmbit que formen part i la connexió que hi ha entre el treball que aquestes duen a terme.

Pel que fa a la **pregunta d'investigació** que em vaig plantejar al principi del treball: **El professorat d'infantil té suficients eines per a treballar amb els infants que presenten conductes disruptives a l'aula?**, tenint en compte tota la recerca que he dut a terme durant aquests mesos, a partir d'extreure informació de plataformes i revistes científiques (*Web of Science, SciELO, Scopus...*) i de les entrevistes efectuades a tres professionals de l'educació i l'enquesta al professorat d'infantil de diverses escoles, la **resposta** a aquesta pregunta és que: el professorat d'infantil **no** té les suficients eines per a treballar amb els infants que presenten conductes disruptives a l'aula. Tot i haver-hi professors i professores que assegurin que sí que tenen formació per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives (40,8%), n'hi ha un nombre més alt que expressa que no és així (59,2%). Inclús la mateixa professora d'infantil que vaig entrevistar, garanteix que no la té.

Per acabar, i valorant tot el recull d'informació que he pogut obtenir amb la recerca efectuada, vull dir que és realment necessari contrastar i recaptar informació amb la família i fomentar la comunicació habitual amb aquesta. Alhora, se'ls ha de donar suport per a trobar centres que els ajudin amb pautes sobre límits i com actuar davant conductes que de vegades no saben com reconduir. S'ha d'apostar per un reforç positiu, ja que tots els infants tenen dret a ser escoltats i respectats i se'ls ha de dotar des de ben petits d'eines perquè puguin dirigir i controlar les pròpies emocions, pel fet que aquestes són considerades com la base de tot. I, per últim, penso que s'ha d'evitar tant per part de l'escola com de la família, l'exposició continua a les pantalles i a continguts inadequats, aquest fet pot ser molt nociu des d'edats precoces i això es pot veure reflectit en la vida diària de l'infant i en el seu comportament.

3.4.8. Reflexió personal

Considero que és molt interessant el que he pogut trobar en el procés de recerca que he realitzat en el meu Treball de Fi de Grau, perquè ha donat la possibilitat de reflexionar al professorat sobre la importància de les conductes disruptives així com de l'adquisició d'una formació que els faciliti les eines i les estratègies òptimes i adequades per a tractar amb aquest tipus d'infants.

Vull destacar que a la part de suggeriments que vaig introduir a l'enquesta, hi va haver professors i professores, que demanaven més formació. Així doncs, es podrien oferir més cursos o altres tipus de formacions que facilitessin eines i estratègies per a aplicar-les amb aquests infants, des d'un vessant pràctic i real, tal com va proposar la professora d'infantil.

Al mateix temps, m'ha sobtat molt i vull reflexionar-hi, sobre el comentari que em va fer la professora d'infantil mentre estava entrevistant-la, expressant que no sentia que rebés cap ajuda per part de l'EAP. Penso que ha de ser molt difícil sentir que no tens suport exterior en una situació així i que hakis de gestionar-la gairebé per tu mateix.

Emfatitzo també en la importància que les tres professionals de l'educació que vaig entrevistar, van donar al fet de trepitjar l'aula amb el docent i els infants. Per tant, cal apropar-se, observar amb deteniment què està passant i a partir d'aquí, buscar solucions conjuntament el docent i la persona experta i posar-les en pràctica a la mateixa classe d'una forma progressiva.

Endinsant-me més en la meva etapa formativa a la Universitat, he de dir que em van marcar molt tres assignatures que vaig efectuar a segon de carrera, ja que sento que em van aportar un aprenentatge molt significatiu. Aquestes es titulen: Escola Inclusiva i Atenció Primerenca, Dificultats d'Aprenentatge i Trastorns del Desenvolupament i Atenció Educativa a l'Alumnat amb Discapacitat Sensorial, Motriu i Intel·lectual. A la segona que he mencionat vam treballar els trastorns de conducta i com gestionar-los. Penso que de tot el que s'ensenya a la Universitat, sempre hi ha continguts que t'aporten més o menys i, personalment a mi els continguts d'aquestes tres assignatures, m'han aportat molt professionalment i moltes de les estratègies i tècniques que ens van facilitar, les posaré en pràctica en el meu futur com a mestra. Gràcies a l'aprenentatge obtingut d'elles, he pogut conèixer més a fons els diversos trastorns existents i com donar una resposta adequada i, ahora he après de quina manera s'ha d'atendre als infants tenint en

compte la discapacitat que presentin i com enfocar les intervencions que es duiguin a terme a la classe, per tal que aquestes siguin totalment inclusives.

En referència al que acabo d'exposar, vull compartir que quan jo acabi la carrera, m'agradaria realitzar un màster en línia per especialitzar-me en atenció a la diversitat i poder aportar positivament als infants i aplicar els coneixements que adquireixi a la meua aula d'educació infantil. És un fet que cada cop hi ha més infants amb trastorns del neurodesenvolupament i es necessiten eines per a poder donar-los un suport òptim i idoni. Al mateix temps, penso que valdria la pena apuntar-me a l'escola de mestres d'estiu, ja que en aquesta ofereixen maneres innovadores de treballar a l'aula, com ara ensenyar jugant, aportar recursos de comunicació per a entrevistes docents, formes de connectar l'escriptura amb les emocions..., i mai està de més nodrir-se de nova i diferent metodologia per a poder donar-li ús i posar-la en pràctica a la classe amb els més petits i les més petites, tot pel seu propi bé i el creixement personal.

Per acabar amb aquest apartat, vull exposar els obstacles que he tingut a l'hora de realitzar el meu TFG i la repercussió que han causat en aquest així com la forma com els he resolt. Un dels obstacles que he tingut és que vaig tardar un mes a tenir la validació de l'enquesta i l'entrevista per part de la professional i aquest fet va endarrerir que pogués efectuar l'entrevista a les tres professionals i enviar l'enquesta al professorat d'infantil. Un altre obstacle ocorregut és que m'ha costat molt aconseguir les 50 respostes del professorat d'infantil per a la mostra de l'enquesta i he hagut de contactar tres cops via correu electrònic amb totes les 112 escoles del Baix Camp, l'Alt Camp i el Camp del Tarragonès i també amb les 8 ZER's, ja que volia assolir una mostra gran per a poder fer un bon estudi al respecte. Aquesta circumstància va ocasionar que em retardés en la posterior anàlisi i interpretació de les respostes obtingudes. L'altre obstacle i últim, ha estat que em passava del màxim de 60 pàgines establert i, per a remeiar-ho, he hagut de treure informació del **Marc Teòric**. Ha sigut costós, pel fet que tota la informació la veia necessària i útil i, m'ha portat el seu temps decidir que treure i que no i com concordar-ho tot de nou.

3.4.9. Prospectiva

Després d'haver fet tota la recerca i la investigació sobre si el professorat d'infantil té les suficients eines per a tractar amb infants que presenten conducta disruptiva a

l'aula, en aquest apartat expressaré tot allò que vull aprendre de més sobre el tema i que faria per a continuar treballant amb les conductes disruptives a la classe, quines podrien ser les possibles propostes de millora a la problemàtica exposada.

En primer lloc, es podrien ampliar els radis de les escoles, concretament ampliant a tota la província de Tarragona.

En segon lloc, a més d'entrevistar a una psicopedagoga, a una psicòloga i a una professora d'educació infantil, també es podria entrevistar a algun membre de l'EAP i del CDIAP, per tal de conèixer el paper que desenvolupen aquests davant el tractament de les conductes disruptives. Alhora, existeix una associació a València, anomenada APNADAH (Associació de pares per a nens i adolescents amb Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat), en la qual ofereixen un seguit de pautes per a dominar la impulsivitat i la correcció de les conductes disruptives i, respecte a aquesta, penso que seria molt interessant poder entrevistar-los i extreure així recursos, estratègies i eines per a tractar les conductes disruptives d'una manera òptima.

En tercer lloc, també m'hauria agradat conèixer i aprofundir més sobre els cursos específics i les formacions que hi ha pel professorat respecte a les conductes disruptives. A més a més dels cursos en línia de l'*Integratek*, cursos presencials, en els quals es proporcionessin formes de treballar amb els infants que mostren aquest tipus de conductes, des d'un àmbit pràctic i adaptat a la realitat.

En quart lloc, trobo que hagués estat molt bé fer un recull de contes que parlessin de les conductes disruptives d'una forma adequada i adaptada a l'etapa d'educació infantil i, analitzar-los, per a posteriorment poder aplicar-los a l'aula i posar-los a l'abast de tots els infants.

En cinquè i últim lloc, també penso que hagués sigut molt fructífer i enriquidor, haver dut a terme grups de discussió amb professorat divers i professionals experts, en els quals es compartissin proposessin diverses tècniques, estratègies, recursos, eines..., per a donar una atenció bona i eficaç i un tracte adient i ideal a aquest tipus d'alumnat.

En definitiva, és un tema que sens dubte es podria continuar investigant des de diverses i múltiples vessants i, que considero que s'hauria de fer, ja que les conductes disruptives són una realitat i hem d'estar capacitats de totes les eines i els recursos possibles, per a donar resposta i atorgar a aquestes la importància que tenen.

4. REFERÈNCIES

1. Asociación de Padres para Niños y Adolescentes con Déficit de Atención e Hiperactividad (APNADAH). (2018). *Pautas para el control de la impulsividad y la modificación de conductas disruptivas. Control de la impulsividad*. <https://www.apnadah.org/web16/index.php?slpg=63>
2. Belsky, J. (1984). The Determinants of Parenting: A Process Model. *Child Development*, 55(1), 83-96. <https://doi.org/10.2307/1129836>
3. Bisquerra Alzina, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. La Muralla.
4. Breitenstein, S.M., Hill, C. i Gross, D. (2009). Understanding Disruptive Behavior Problems in Preschool Children. *Journal of Pediatric Nursing*. 24(1), 3-12. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2007.10.007>
5. Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya. (n.d.). *Vols eixamplar els límits de la teva formació? Vols adquirir nous coneixements, noves habilitats i actituds?* Escola d'estiu. <https://www.cdl.cat/oferta-formativa-escola-destiu#aT1>
6. DIEC2. (s.f.). Conducta. En *Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans*. Recuperat en 20 d'octubre de 2021, de <https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText=conducta%20&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False>
7. DIEC2. (s.f.). Disruptiu-iva. En *Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans*. Recuperat en 20 d'octubre de 2021, de <https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText=disruptiu&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False>
8. Eissa Saad, M. A. (2018). The Effectiveness of a Life Skills Training Based on the Response to Intervention Model on Improving Disruptive Behavior of Preschool Children. *International Journal of psycho-educational sciences*, 7(2), 60-66. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED594319.pdf>

9. Ferrerós, M. L. (2011). *Porta't bé*. Planeta.
10. Garanto Alós, J. (1990). *Trastornos de conducta en la infancia*. Promociones y Publicaciones Universitarias, S.A.
11. Gómez, M. del C. i Cuña, A. da R. (2017). Estrategias de intervención en conductas disruptivas. *Educação Por Escrito*, 8(2), 278-293. <https://doi.org/10.15448/2179-8435.2017.2.27976>
12. Gotzens, C. (1986) en García. A. La disciplina escolar. Murcia: Universidad de Murcia, 2008.
13. Héctor/Adrián. (s.f.). *Formació i tallers*. Granja-Escola Corral de Neri. <https://granjaescolacorraldeneri.com/terapies-2/formacio-i-tallers/>
14. Hernández Prados, M.A. i Carrión Morales, E. (2019, març). *Formación inicial de los maestros en educación infantil y las conductas disruptivas de la convivencia escolar* [Discurs principal]. IV Congreso internacional virtual sobre La Educación en el Siglo XXI.
15. Hoffman, M. (1975). Moral Internalization, Parental Power, and the Nature of Parent-Child Interaction. *Developmental Psychology*, 11(2), 228-239. doi:10.1037/h0076463
16. Jurado, P. (Coord.) (2015). Informe “Influencia de los comportamientos disruptivos en el fracaso escolar de los alumnos de ESO. Hacia un modelo de intervención centrado en la institución educativa”. Barcelona: UAB (*Projecte I+D-2010. EDU2010-20105 (subprograma EDUC)*).
17. Jurado de los Santos, P. i Justiniano Domínguez, M. A. (2017). Las conductas disruptivas y los procesos de intervención en la educación secundaria obligatoria. *Revista Boletín Redipe*, 4(12), 1-11. <https://revista.redipe.org/index.php/1/article/view/302>
18. Lerma, J. (13 d'octubre de 2011). José Manuel Rodríguez Delgado, neurofisiólogo. *El País*. https://elpais.com/diario/2011/10/13/necrologicas/1318456801_850215.html
19. Radwan, K. i Coccaro, EF. (2020). Comorbidity of disruptive behavior disorders and intermittent explosive disorder. *Child Adolesc Psychiatry Ment Health*, 14(24), 1-10. <https://doi.org/10.1186/s13034-020-00330-w>
20. Real Academia Española. (s.f.). Conducta. En *Diccionario de la lengua española*. Recuperat en 20 d'octubre de 2021, de <https://dle.rae.es/conducta>

21. Real Academia Española. (s.f.). Disruptivo, va. En *Diccionario de la lengua española*. Recuperat en 20 d'octubre de 2021, de <https://dle.rae.es/disruptivo>
22. Rivas, S. (2008). Influencia bidireccional en la adopción de los estilos parentales en la infancia. *International Journal of Developmental and Educational Psychology*, 4(1), 65-73. doi:http://infad.eu/RevistaINFAD/2008/n1/volumen4/INFAD_010420_65-74.pdf
23. Trenchi, N. (2011). *¿Mucho, poquito o nada? Guía sobre pautas de criança para niños y niñas de 0 a 5 años de edad*. UNICEF Uruguay. https://www.observatoriodelainfancia.es/oia/esp/documentos_ficha.aspx?id=4327
24. Uruñuela, P. Convivencia y conflictividad en las aulas: análisis conceptual. Disrupción en las aulas problemas y soluciones. Madrid: MECD, 2006.
25. Villavicencio Aguilar, C. E., Armijos Piedra, T. R. i Castro Ponce, M. C. (2020). Conductas disruptivas infantiles y estilos de crianza. *Revista Iberoamericana de Psicología: Ciencia y Tecnología*, 13(1), 138-150. <https://doi.org/10.33881/2027-1786.rip.13113>

5. ANNEXOS

Annexos part 3.4.6. (Anàlisi i interpretació dels resultats)

PREGUNTES ENQUESTA PROFESSORAT D'INFANTIL

1. Considera que té formació suficient per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives?:

- Sí.
- No.

2. Si ha respost que sí a la pregunta anterior, és perquè ha rebut la formació des de la Universitat o ha realitzat algun curs específic que l'ha format per a poder gestionar el comportament disruptiu d'alguns infants?:

- Des de la Universitat.
- Un curs específic.
- Altres:

3. Utilitza diverses estratègies metodològiques a l'aula per a poder optimitzar el tracte amb aquests infants?:

- Sí.
- No.

4. En cas que sí, aquestes estratègies metodològiques li han donat bons resultats?:

- Gens.
- Poc.
- Bastant.
- Molt.

5. Quina de les següents estratègies metodològiques dona ús a la classe? (pot marcar amb una X més d'una resposta):

- Indiferència (no prestar atenció als seus capritxos).
- Pèrdua de privilegis (treure-li quelcom que li agradi).
- Penitència o temps fora (desplaçar a l'infant d'un punt on li ve de gust estar a un altre on no vol perquè és monòton, sense ser intimidant).
- Reforç positiu (afalacs parlats i d'ullada, satisfacció de la feina, ímpetu, apropament físic...).
- Altres:

6. Quin nombre d'alumnes té a l'aula amb conductes disruptives en aquest moment?

- Cap.
- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- Més de 5.

7. Com acostuma a reaccionar aquest tipus d'alumnat davant les activitats educatives que se li proposen fer? Respongui segons el que generalment ha vist o veu actualment a l'aula

- S'imposen i es neguen a fer-les.
- Els hi és indiferent.

- Accepten fer-les, però realment després fan el que volen.
- Les fan sense queixar-se com la resta de companys i companyes.
- Altres:

8. S'ha trobat que en alguna situació aquests alumnes han respost d'una forma molt agressiva?

- Sí.
- No.

9. En cas d'haver respost que sí a la pregunta d'abans, què ha fet al respecte?

- No fer cas a la conducta que ha presentat.
- Renyar-lo.
- Explicar-li què no està bé respondre d'una manera agressiva.
- Altres:

10. De quina manera comunica a les famílies el comportament inapropiat que presenta el seu fill o la seva filla?

- Vaig directament al gra i explico que el seu fill o filla es comporta de mala manera a classe.
- Començo parlant dels punts forts que presenta l'infant i després expresso a la família la mala conducta d'aquest o aquesta a l'aula.
- Altres:

11. Té contacte amb la psicopedagoga del centre?

- Sí.

- No.

12. Amb quina freqüència es comunica amb ella?

- Cada dia.
- Cada setmana.
- Cada mes.

13. Hi ha hagut moments en què s'ha sentit desbordat/da com a professional de l'Educació?

- Sí.
- No.

14. En cas d'haver respost que sí en la pregunta anterior, què ha fet per a gestionar-ho adequadament?

- He buscat informació en llibres i a Internet per a trobar estratègies que m'ajudin a tractar amb aquest tipus d'infants.
- He buscat ajuda en experts sobre el tema com ara psicòlegs infantils.
- No he fet res en especial.
- He continuat aplicant les estratègies metodològiques que emprava, tot i no acabar de funcionar del tot.
- Altres:

15. En els anys que porta en l'ensenyament, pensa que hi ha més infants amb conducta disruptiva actualment que anys enrere?

- Sí.
- No.

- Igual.

16. Si ha respost que sí a la pregunta formulada abans, perquè creu que pot ser? (pot marcar amb una X més d'una resposta):

- Per l'estil educatiu de la família.
- Per la genètica que porta implícita l'infant.
- Per la visualització de contingut inapropiat de la televisió (dibuixos que mostren violència, agressivitat, hostilitat...).
- Per jugar a jocs que de manera indirecta inciten a tenir una conducta disruptiva (jocs de matar, de disparar, de bombardejos...).
- Altres:

Entrevista professora d'infantil

PREGUNTES COMUNES

- **Què entén per conducta disruptiva?** *Entenc que són aquests nens que mostren poca estima a les normes, no les segueixen, per ells no existeixen, són nens desafiants i a dins de la classe mostren aquest nerviosisme, interrompent constantment a la classe, a la mestra, als companys, són nens que els costa viure en societat.*
- **Per quins motius els nens i les nenes poden tenir conductes disruptives?** *Potser per diferents causes, encara que a vegades potser no hi ha una causa evident, però podria ser per famílies desestructurades (separacions, males relacions amb pare i mare), també que no han sabut posar-los unes normes, uns hàbits a casa, ja sigui perquè és fill únic i no han tingut uns altres exemples amb els altres fills, o per poc temps, dedicació, aquests nens potser han tingut poca dedicació amb les seves famílies, no els han dedicat prou temps, llavors s'han hagut de buscar una mica així la vida.*
Quin tipus hi pot haver? *Sobretot el de no seguiment de les normes, interrompre classe, desafiar a la mestra, no relacionar-se correctament amb els nens, no saber compartir, escoltar als altres, voler ser el protagonista sempre, cridar l'atenció constantment.*

- **Quins creu que són els factors de risc de les conductes disruptives?** *Que siguin nens que quan creixin els hi costi adaptar-se a la societat, nens que es pensen que poden fer el que volen, que no hi ha normes, etc.*
I les característiques que aquestes presenten? *Sobretot són conductuals, de mals comportaments.*
- **En general, quines eines considera que s'utilitzen per a tractar les conductes disruptives?** *A part de molta paciència, jo el que faig és donar-li protagonisme al nen, dedicant-li més atenció i valorant molt les actituds positives que al llarg del dia pot tenir, perquè no tot és dolent, llavors quan alguna cosa ho fa bé, doncs se li valora el màxim, donar-li càrrecs perquè se senti important, intentar que cada setmana tingui una responsabilitat a la classe, etc.*
- **Creu que aquest comportament que alguns infants presenten és de tipologia greu? SÍ (X) NO (). En cas d'haver respost que sí, per què ho creu?** *És clar, els nens que presenten aquesta tipologia, jo trobo que amb els anys empitjoren si no tenen un tractament específic i no han estat detectats quan són petits, llavors de grans la cosa es complica. Tenim una classe d'AIS (Aula Integral de Suport) i la majoria de nens que hi van és per causa conductual, són nens que no tenen normes i els problemes venen com més gran pitjor.*
- **Considera que els i les mestres tenen la suficient formació per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives a l'aula? SÍ () NO (X). Per què ho considera així?** *Jo actualment que ja porto en aquesta professió 20 i tants d'anys, considero que no estic formada, que no he fet cursets dirigits en aquest vessant, o no m'he informat tampoc, només del que he pogut anar llegint d'articles per Internet...*
- **Quina és o hauria de ser aquesta formació?** *Una formació específica al llarg del curs unes sessions al mes. A més a més, hauria de ser un curs que tu poguessis explicar el teu cas i que ells et donessin respostes pràctiques, no teoria, d'això t'hi pots informar per Internet, el que necessitem són casos pràctics, perquè nosaltres a la classe ens trobem casos pràctics i reals, llavors volem també solucions pràctiques i reals, que les puguis aplicar.*

- **On es pot rebre aquesta formació? UNIVERSITAT () CURS ESPECÍFIC (X) ALTRES ().** En cas de respondre altres, explicar-ho. *Considero que amb un curs específic ja és suficient.*
- **Pensa que és important que el professorat rebi aquesta formació? SÍ (X) NO ().** Per què? *Sí, és important, perquè és la realitat que ens trobem a l'aula, vull dir a l'aula, et pots trobar un o dos casos evidents amb aquestes conductes, per tant, hem de tenir una ajuda nosaltres. I a vegades et trobes que no tens ajuda ni de l'EAP (Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica), perquè clar venen una vegada cada X temps, no t'informen, no et donen solucions, necessites ajuda exterior.*
- **Es demana de la vostra intervenció per a gestionar aquest tipus de conductes? SÍ (X) NO ().** En cas que sí, de quina manera intervé? *Sí, tu com a tutora ets la responsable de tot el grup, i et trobes amb aquestes conductes i les has de resoldre tu mateixa, llavors clar has d'estar al 100% amb aquell nen, i has de parlar molt amb la família, hi ha d'haver una bona relació amb aquesta i implicar-la, i treballar conjuntament amb la família, perquè si no no s'arregla, ja que clar si jo no li deixo passar un límit i a casa passa aquell límit, llavors no estem fent res, es necessita molt l'ajuda de la família, a vegades la família doncs no ho veuen tant. Per això, s'ha de parlar molt amb la família i anar a una.*

PREGUNTES ESPECÍFIQUES

- **En el vostre transcurs com a professora d'Infantil, s'ha trobat amb molts casos d'infants que manifesten aquest tipus de conducta? SÍ (X) NO ().** Quin tipus de conductes s'ha trobat de manera més freqüent? *Sí, un per classe normalment hi ha, més o menys greu, potser no arriben a ser conductes disruptives, algun indici, però sí que n'hi ha d'aquests nens a les escoles. De manera més freqüent m'he trobat la conducta desafiant de cara al mestre, no fer cas del que diu el mestre.*
- **És necessari utilitzar diverses estratègies metodològiques a la classe per a poder tractar d'una manera òptima amb aquests infants? SÍ (X) NO ().** Si és que sí, detalli el perquè. *Sí, com més varietat millor, perquè si una no et soluciona, doncs anar a buscar altres perquè et vagin solucionant, hauria de ser variat, és clar.*

Quines són les que té tendència a utilitzar? *A veure jo premis no utilitzo, hi ha estratègies que diuen “si fas cinc coses bé et dono un gomet”, jo això no ho faig, el que acostumo a donar-los és els càrrecs, les responsabilitats, que se senti important, que vegi que els altres l’han d’escoltar, que és important que t’escoltin, que vegi la necessitat que els altres l’escoltin perquè pugui desenvolupar la responsabilitat, el càrrec, si ha de repartir les feines, s’adonarà que els nens han d’estar quiets perquè ell pugui repartir, que vegi que hi ha una necessitat a seguir unes normes, i així ell pot desenvolupar el càrrec. Jo més que res és donar-li responsabilitat als nens que presenten aquest tipus de conductes. També faig servir l’estratègia de seure’ls a una cadira perquè es tranquil·litzin i quan estiguin calmats i preparats, tornin amb la resta de companys i companyes a fer l’activitat. A vegades, si es coneix el punt dèbil d’aquests infants, usar-lo (no de manera sovint), però si se’ls hi posa quelcom al cap de no fer-ho, com per exemple no voler posar-se la bata, dir-li per exemple que si no ho fa, anirà a una altra classe, si sabem que això l’afecta i que dient-s’ho entrarà en raó. Ahora també una altra estratègia que veig útil és no fer-los cas si volen cridar l’atenció, en cas que no entorpeixi molt greument la classe o molesti o faci mal als companys/es, en aquest cas sí que s’ha d’intervenir. Una altra estratègia que tinc tendència a emprar, però enfocada a tots els infants, és el ioga, per tal de rebaixar l’activitat després del patí i tornar a la calma a l’aula.*

- **Quins resultats donen aquestes estratègies metodològiques quan les apliques a l’aula?** *A veure no és fàcil, o sigui no ho soluciono amb això, és molt difícil solucionar aquests casos quan és un cas greu, és parlar molt amb ell, fer-li veure amb paraules, veure que m’entenc amb la família i que aquesta valora la feina de la mestra, i això et pot comportar tot el curs. Costa molt quan un nen és així, no el canvies en un curs ni en dos, vull dir quan ja ho té interioritzat, per moltes coses que els hi facis, o els hi donis premis, a veure les fas, però si no hi ha l’ajuda d’un psicòleg, d’un professional, això no ho arregla, jo trobo que una mestra no ho arregla. En definitiva, considero que es necessita ajuda externa, en casos greus a dins de l’escola costa de poder-ho arreglar.*

- **Quines són les estratègies metodològiques més efectives o que més s'empren a la classe amb aquest tipus d'infants?** *Que sigui el protagonista de la classe, quan tingui la necessitat de parlar, deixar-lo parlar, no dir-li que tot està malament, sinó intentar explicar-li com ha de fer-ho, valorar molt el que fa bé, i fer-li veure que vivim en una societat i que hi ha normes, tant a la classe com a fora, explicar-los que si vas a comprar has de fer cua a la caixa i no pots passar al davant, si no et miren malament, et renyen... i que vivim amb normes i aquestes són molt importants, encara que ell en aquell moment no les valori. S'ha de treballar molt els hàbits des de petits i des de casa, perquè es nota molt els nens que venen amb bons hàbits de casa, a l'escola els demostren i aquells que parlen a tota hora, que no hi ha manera, demostren que aquests hàbits no els tenen. També està molt present el tema del Mindfulness, per tal de treballar la relaxació en els infants.*
- **Per què creu o no important donar ús d'aquestes estratègies metodològiques?** *És una ajuda, si tenim moltes ajudes, ens servirà per a alguna cosa, com més varietat, com més ajudes tinguem a l'abast, doncs més podrem influir en aquests infants, i alguna cosa corregirem de les conductes.*

Entrevista psicopedagoga

PREGUNTES COMUNES

- **Què entén per conducta disruptiva?** *Aquella conducta que s'aparta de la conducta normal i que té la constant de desafiament a l'autoritat.*
- **Per quins motius els nens i les nenes poden tenir conductes disruptives?** *Els motius poden ser diversos: problemes emocionals, cerca de límits, crida d'atenció, algun trastorn...*

Quin tipus hi pot haver? *Trobem que s'enfaden, que es neguen a treballar, rebequeries, peguen, esgarrapen o mosseguen als companys, prenen les joguines, interfereixen en el joc dels companys, interrompen la dinàmica de l'aula, fan sorolls, treuen la llengua, fan ganyotes, uses males paraules, no s'asseuen.*

- Quins creu que són els factors de risc de les conductes disruptives?**
I les característiques que aquestes presenten? *En general no tenir límits clars a la família ni rutines establertes. Aquestes milloren amb el treball conjunt amb la família.*
També poden ser que sigui un símptoma d'un trastorn com TDH, TEA d'alt rendiment (Asperger), Trastorn de la conducta, Trastorn negativista desafiant. També pot ser que hi hagi un retard del llenguatge i la dificultat en la comunicació genera aquestes conductes.
- En general, quines eines considera que s'utilitzen per a tractar les conductes disruptives?** *A infantil intentar ajudar al nen a calmar-se amb el racó de la calma, posar paraules a les emocions, ensenyar l'estratègia para, pensar i actuar, estructurar molt bé l'aula i seguir rutines, mantenir els límits clars.*
- Creu que aquest comportament que alguns infants presenten és de tipologia greu? SÍ () NO (). En cas d'haver respost que sí, per què ho creu? Sí, perquè en el moment que aquesta conducta interfereix en els aprenentatges i les relacions socials, provoca efectes greus en la relació de l'alumne amb l'entorn. Cal atendre aquesta conducta i no quedar-se en l'expressió que són coses de nens.**
- Considera que els i les mestres tenen la suficient formació per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives a l'aula? SÍ () NO (). Per què ho considera així? És difícil generalitzar. Hi ha mestres que tenen l'habilitat i la fortalesa per gestionar aquestes conductes i a d'altres els falta la formació i l'entrenament pràctic. A infantil ajuda molt l'assessorament del CDIAP i el treball conjunt amb la família.**
- Quina és o hauria de ser aquesta formació? Més que una formació en general, fa falta un assessorament, ja que les causes poden ser moltes, i cada nen és un món. No pots bombardejar als mestres amb formació de trastorns de la conducta, de TEA, de trastorn del llenguatge... cal algú que els ajudi a buscar solucions als problemes que tenen a l'aula. Aquest és el millor aprenentatge.**
- On es pot rebre aquesta formació? UNIVERSITAT () CURS ESPECÍFIC () ALTRES (). En cas de respondre altres, explicar-ho. No, la universitat està molt lluny de l'aula. Cal assessorament per cada nen.**

- **Pensa que és important que el professorat rebi aquesta formació? SÍ () NO (). Per què?** *L'assessorament és molt important, en una escola inclusiva, i pensant que no tenim molts recursos i situacions molt canviant, cal ajudar al mestre a resoldre els problemes del dia a dia. Les formacions són molt teòriques, cal trepitjar l'aula amb el docent i els infants. Cal considerar que no sol un nen té un problema, les aules s'han de gestionar amb mils de problemes. Millor l'assessorament.*
- **Es demana de la vostra intervenció per a gestionar aquest tipus de conductes? SÍ () NO (). En cas que sí, de quina manera intervé?** *Si, escoltant a la tutora, observant a l'aula, recomanant pautes i si cal derivant a l'infant a un servei extern (EAP o CDIAP, o un centre privat). Després en fem seguiment.*

PREGUNTES ESPECÍFIQUES

- **És necessari utilitzar diverses estratègies metodològiques a la classe per a poder tractar d'una manera òptima amb aquests infants? SÍ () NO (). Si és que sí, expliqui el perquè.** *Sí, però són mesures universals que es poden aplicar a tots els alumnes. L'important és estructurar bé l'aula, establir límits clars, tenir paciència i reconduir la situació.*
- **Vostè assisteix personalment a l'aula per aplicar aquestes estratègies metodològiques o li explica al o la mestra el que ha de fer i aquest o aquesta ho fa?** *Se'ls explica a la mestra i després d'un temps se supervisa la seva efectivitat.*
- **En cas que a la pregunta anterior hagi respost que aplica vostè mateixa les estratègies metodològiques a l'aula, quins resultats donen aquestes estratègies metodològiques quan les aplica a l'aula?**
- **Quines són les estratègies metodològiques més efectives o que més s'empren a la classe amb aquest tipus d'infants?** *Taules de reforç positiu, intentar ajudar al nen a calmar-se amb el racó de la calma, posar paraules a les emocions, ensenyar l'estratègia parar, pensar i actuar, estructurar molt bé l'aula i seguir rutines, mantenir els límits clars, tenir les normes en pictogrames per recordar-les fàcilment i no renyar-los constantment.*
- **Per què creu o no important donar ús d'aquestes estratègies metodològiques?** *Són les que millor ens ha funcionat fins ara.*

- **Què fa vostè davant aquestes conductes? Com les detecta?** *Les conductes les detecta el tutor, que si té dificultats per gestionar o creu que cal un treball extern m'informa. Jo faig observació a l'aula i valoro la situació, i després conjuntament amb la mestra triem les estratègies.*
- **Un cop detectades, com ho comunica als pares? Què fan els pares quan se'ls hi diu?** *Sí, es comunica amb una entrevista personal. Els pares poden reaccionar de diverses formes: que a casa també passa, llavors es gestiona bé i conjuntament. Un altre cas pot ser que l'entorn a casa estigui sobre adaptat al nen, i llavors és més difícil de creure pels pares la conducta del nen, en aquest cas farà falta un treball de gestió familiar. Finalment, si els pares pensen que la conducta és normal i són coses de nens, cal fer-los prendre consciència de les dificultats i també fer una feina conjunta. En alguns casos, hi ha pares que es neguen a treballar aquests aspectes.*
- **Per què pensa què és important el paper d'una psicopedagoga al centre?** *En una escola inclusiva i la societat que tenim, que cada vegada hi ha més trastorns, és molt important que els mestres puguin tenir el suport d'aquesta figura per detectar i posar remei.*
- **Com ho treballa amb els tutors i les tutores que compten amb infants disruptius a la classe?** *De la millor forma possible, amb el temps que tenim, en reunions i demanant assessorament.*

Entrevista psicòloga infantil

PREGUNTES COMUNES

- **Què entén per conducta disruptiva?** *La conducta disruptiva és aquella conducta que fa que el context quedi malmès d'alguna manera o que la persona senti molt de malestar. Llavors, normalment en una classe, les conductes disruptives són aquelles que fan que el ritme de la classe es vegi perjudicat d'alguna manera. És a dir, un nen que tingui una conducta disruptiva farà que els altres s'engresquin, farà que els altres ja no escoltin, centrin l'atenció en aquell nen en concret, mimetitzin amb aquests nens i ja tots facin conducta disruptiva. La conducta disruptiva és això, qualsevol conducta que malmeti o que danyi o que desestabilitzi la classe, conseqüentment la conducta disruptiva*

que la fa el nen, allò expressa malestar d'alguna manera també, això seria la número 1.

- **Per quins motius els nens i les nenes poden tenir conductes disruptives?** *Els nens poden tenir conductes disruptives per diversos motius, un d'ells són qualsevol diagnòstic que sigui com un trastorn d'aprenentatge o un trastorn de l'ansietat, llavors tot això pot fer que en una classe es creïn conductes disruptives. Fora dels trastorns, les altes capacitats també podrien generar que la persona, no tots, però també podrien generar o generar alguns dels factors que poden influir en el fet que la persona tingui conductes disruptives. Més que res els trastorns, ja siguin d'aprenentatge, d'angoixa, depressius o ja siguin de conducta, vull dir de conducta reactiva agressiva, llavors tot el que siguin trastorns mentals o d'aprenentatge o altes capacitats que no estiguin ben pautades dins d'un àmbit de classe.*

Quin tipus hi pot haver? *Poden ser moltes coses, les més generals cridar, molestar, interrompre a un professor, aixecar-se contínuament, poden ser conductes més agressives com pegar, sortir de classe, un comportament desafiador, dèspota, contra l'autoritat. Bàsicament, és això, xerrar, ser dèspota amb el professor, no complir ordres, distreure's, aixecar-se i tot el que sigui dins de l'agressivitat, sigui verbal o física o amb objectes que també podria ser.*

- **Quins creu que són els factors de risc de les conductes disruptives?** *Doncs, poden ser trastorns d'aprenentatge, trastorns mentals o context no favorable o un diagnòstic que no s'hagi dut a terme, o sigui que el nen tingui alguna cosa i no s'hagi diagnosticat, això fa que pot ser el que s'està fent, perjudica més que una altra cosa, llavors clar tot una mica si no s'encamina bé, doncs va en contra. El tema emocional també, si no està ben orientat, també pot ser que sigui un factor de conductes disruptives o trastorns que ja estan diagnosticats, però que dins de l'aula no es donen importància i, per tant, poden ser que també generin conductes disruptives.*

I les característiques que aquestes presenten? *Que xerren, que desafien l'autoritat, no compleixen normes i són reactives, és a dir, que són molt poc racionals, que reaccionen al que hi ha. Bàsicament aquestes.*

- **En general, quines eines considera que s'utilitzen per a tractar les conductes disruptives?** *Dins una aula normalment es fan PI, és a dir, que si la persona té un TDA-H que podria generar conductes disruptives, doncs és deix sortir de*

l'aula a l'alumne, és deix més temps per fer les coses, se li donen tasques tipus “ves-me a buscar els folis”, “ves a buscar el guix”, perquè pugui tenir una activitat, se l'assenta a llocs de l'aula on el professor el pugui tenir més controlat, perquè el professor pugui estar damunt, si són altes capacitats doncs es farà un enriquiment, un agrupament, una acceleració parcial o total, on es puguin pal·liar aquestes conductes disruptives. Llavors realment les eines són aquestes, un Pla Individualitzat, però això s'ha de mirar cada alumne i a partir d'aquí mirar-ho, perquè clar cada conducta disruptiva, té una causa diferent, no totes són iguals, llavors és esbrinar la causa per a poder baixar la freqüència o la intensitat o inclús eliminar la conducta disruptiva en si.

Quan hi ha conductes disruptives a la meua sessió, com només estic jo i el nen, és difícil que passi alguna cosa, perquè ho tinc molt controlat, llavors si hi hagués alguna cosa, doncs canvio de sala, canvio d'ambient, si és un nen superinquiet, que no pot estar assegut, no el faig estar assegut, bé a veure el faig estar assegut a trossos, canviem d'ambient, me'n vaig a l'altra sala, estem drets... treballem igual, però d'una altra manera. Respectant, diguéssim el que el nen fa, llavors és molt més fàcil jo que estic jo sola amb el nen/a, que un professor/a que tingui molta gent. Llavors, diguéssim que les conductes disruptives que puc tenir, és que facin una “marraneria”, ja sigui del terra, llavors vaig amb ells, m'assento a terra, faig l'acompanyament fins que es calma, i després ja està, això m'ha passat dues o tres vegades a la vida. De “marraneria, marraneria”, per exemple, pot ser si no volen estar sols, però normalment ho faig tan progressiu, que no em sol passar. Un dia, un nen es va posar a un armari i llavors vaig estar al costat de l'armari, anar fent, anar parlant, parlo d'una altra cosa, d'alguna cosa que li agradi, el distrec i després tornem a la feina. Sobretot és això, canviar d'ambient i respectar moltíssim, si ja veig que es posa nerviós, ja no el faig asseure, ja fem una altra cosa, tinc una sala amb una pissarra i amb una taula més petita, llavors anem fent o que s'aixequi i fem alguna cosa, vull dir, no passa res, es fa l'exercici igual que anava a fer o el que anava a treballar, però d'una altra manera, per evitar aquesta conducta.

- **Creu que aquest comportament que alguns infants presenten és de tipologia greu? SÍ () NO (). En cas d'haver respost que sí, per què ho creu? N'hi ha que sí, jo diria que greu és una agressió física o verbal. Hi ha conductes**

disruptives de tots els nivells, imagina't que la conducta disruptiva és originària per un TDA-H, doncs en funció de si el TDA-H és supergreu o lleu, hi haurà. Hi ha TDA-H que són greus, no estan medicats, i clar evidentment et pot agafar un nen i tirar-te'l a terra. Pot ser, un TDA-H o un trastorn de conducta, llavors és en funció de molts factors. És en funció del trastorn que tingui al darrere, si són coses que no hi ha com un supertrastorn, no seran hipergreus, seran més o menys controlables, amb unes adaptacions metodològiques, però si realment hi ha un trastorn darrere i aquest trastorn, imagina't que s'ha de medicar i no ho fa pel que sigui, llavors sí que poden ser greus. Jo he tingut nens que han pegat i han tirat coses al cap de l'altre, això no obstant, perquè realment hi havia alguna cosa allí que no estava ben resolta, així i tot, en medicació inclús, aquests extrems hi són.

- **Considera que els i les mestres tenen la suficient formació per a tractar amb infants que presenten conductes disruptives a l'aula? SÍ () NO (). Per què ho considera així?** *Jo, els que m'he trobat, en general bastant bé, vull dir que parlant-ho amb l'equip multidisciplinari o amb mi, sí que tenen estratègies, en general sí, les òptimes pot ser no, però en general jo els que he parlat sí. Pot ser com a formació teòrica no, tanmateix, jo els que m'he trobat tenen ganes i sí que tenen alguna estratègia. Clar, jo és que aquí també tinc un biaix, perquè jo parlo amb la gent que jo tinc els nens, que normalment estan interessats, per això fem la reunió, llavors pot ser, jo això ho dic amb un biaix aquí. Ho considero així, perquè em baso en els que he parlat i tingut tracte jo, però això és una cosa molt personal i subjectiva, no puc sortir d'aquí, perquè objectivament jo no ho sé, no estic dins d'una escola.*
- **Quina és o hauria de ser aquesta formació?** *Potser, hauria de ser una formació més a nivell quins trastorns, quines patologies, quins trets de la personalitat fan que la persona sigui més propensa a tenir conductes disruptives. Jo crec que seria enfocat més com el background (fons) del que els trastorns o certs trets de la personalitat poden provocar.*
- **On es pot rebre aquesta formació? UNIVERSITAT () CURS ESPECÍFIC () ALTRES (). En cas de respondre altres, explicar-ho.** *A veure, hi ha cursos, a l'Integratek per exemple, que et diu de cada trastorn una mica com actuar, és per mestres, psicòlegs, etc. L'Integratek està molt bé, hi ha cursos amb TDA-H, amb dislèxia, amb TEA, que un TEA pot donar moltes conductes*

disruptives. Llavors, jo diria l'Integratek, que són cursos específics. La Universitat doncs ho desconec, d'entrada crec que la URV no té res, però no ho sé. L'únic que sé segur és l'Integratek, perquè són els cursos que he fet jo i estan bastant bé, són de Sant Joan de Déu, vull dir, allí és bastant pràctic.

- **Pensa que és important que el professorat rebi aquesta formació? SÍ (X) NO ().** *Per què? Home sí, perquè com més sàpigues, millor, per fer un millor abordatge a l'alumne.*
- **Es demana de la vostra intervenció per a gestionar aquest tipus de conductes? SÍ (X) NO ().** *En cas que sí, de quina manera intervé? Sí, jo treballo en l'àmbit privat, llavors sí, i amb els nens que porto normalment soc jo qui contacto amb el professor per saber com està i per poder coordinar i ajudar. Si el professor està molt disposat, sí que arribem a una coordinació i busquem mètodes, normalment sí. També treballo a una altra escola perquè porto alguns nens i alguna vegada he anat a fer dinàmiques, o parlo amb els professors, faig coordinació amb els professors i amb els pares i després també li dic al professor unes pautes a seguir amb aquest nen a escala conductual, com registres o coses pel que fa a la conducta. Això sí, amb qui està disposat sí. No tothom per defecte ho demana, però la majoria sí, jo crec que hi ha més que abans, jo fa com a quinze anys que treballo, doncs ara molt més que abans, s'ha normalitzat tot una mica més.*

PREGUNTES ESPECÍFIQUES

- **Quin tant per cent dels vostres pacients en edat de 3 a 5 anys venen a la consulta per conductes disruptives a l'aula?** *Jo tinc molt pocs de 3 a 5 anys, tinc a partir dels 7, més o menys. De 3 a 5 tinc algun, però és que tan petits normalment treballo amb els pares, perquè clar el problema que tinc jo, és que en psicologia no es pot fer un diagnòstic sent tan petit, només es pot detectar alguna precocitat o algun tret amb alguna cosa, llavors clar tan petits és molt complicat, perquè encara estan en una etapa de desenvolupament, s'està formant la personalitat, llavors, a no ser que sigui molt greu, no treballo. En tant per cent no ho sé, si tinc 100 pacients, més o menys amb tots els que porto, de 3 a 5 anys, tres o quatre, però molt contat, perquè són nens que tenen algú d'altres capacitats o algun trastorn molt així, algun retard maduratiu, etc. Jo no*

porto TEA, ja que no soc especialista en aquests, tinc Asperger, però més grans. Suposo que algú que porti TEA, en tindrà molts més que jo. A partir de set anys hi ha molts més. Normalment, jo agafo nens més grans. Si vas a algun centre tipus NEURO i tots aquests, allí potser sí que són més petits, però perquè agafen TEA, retards, paràlisis, etc., llavors allò sí que s'ha d'estimular molt més. Jo això no ho agafo.

- **A què és degut aquest comportament?** *Normalment, si són tan petits és al fet que tenen un autisme, o un retard o alguna paràlisi, quan són tan petits és alguna cosa molt d'alguna síndrome, alguna síndrome de rett, algú que és més genètic, que en l'àmbit evolutiu que surti un trastorn.*
- **Quines són les eines més habituals que vostè empra per ajudar-los?** *Clar, és que jo no toco TEA amb nens tan petits, quan són tan petitets, doncs és treballar molt amb els pares. Quan agafo algun nen tan petit, normalment és conductual o són ansietats o altes capacitats, llavors veig al nen, però parlo moltíssim amb els pares, perquè normalment és una qüestió de ficar límits i de reconduir als pares a casa, que no pas al nen.*
- **Aquestes eines metodològiques que empra per ajudar-los, es poden aplicar a l'aula? SÍ () NO (X). De quina manera es poden aplicar per tal que sigui efectiu?** *No, jo ho treballo així, a l'aula no perquè és qüestió de ficar límits a escala de pares, tan petits.*
- **Per tant, vostè està en contacte amb les tutores que tenen infants amb conducta disruptiva a l'aula? SÍ (X) NO (). Si és que sí, cada quant?** *Cada quinze dies o un mes, depèn. Si són molt complicats i el professor està molt disposat, cada quinze dies. Si no, doncs cada mes.*
- **Quin paper tenen els pares davant d'aquestes conductes que presenten els seus respectius infants?** *Doncs molt important, els pares són els que han de posar límits i estimular, si és el cas. A veure, és que hi ha un aspecte molt ampli, si són autismes o paràlisis, els pares la funció que tenen és estimular moltíssim i igual també ficar límits, però més estimular, perquè allí hi ha una dificultat, i si no és un TEA i és alguna cosa emocional, doncs encara més s'hi ha de posar els pares. Per això, faig el treball amb pares quan són tan petits, perquè com t'he dit, jo si treballo amb nens tan petits, és d'ansietat normalment, que tenen ansietat de separació i no volen anar a l'escola i pateixen un munt, o que sigui*

alguna cosa d'altres capacitats que és el que més treballa. Amb altres capacitats sí perquè són molt hipersensibles, no mengen bé, això sí, però molt des dels pares, als nens sí que els veig, però molt poquet, per fer quatre coses i ja està, perquè normalment si mous als pares, el nen es mou tan petit.